Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● № 26 (8016). ● 8 февраль, 1983 йил ● СЕШАНБА ● Баҳоси 3 тийин

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг 7 февраль куни бўлиб ўтган мажлисида кўкламги экишга тайёргарлик кўриш ишлари қандай олиб борилаётганлиги тўғрисидаги ахборот тингланди, бу ишларни жадаллаштириш ва энг яхши агротехника муддатларида тугаллаш тадбирлари белгиланди.

Бюро Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг 1983—1985 йилларда ёрдамчи хўжаликларда гўшт етиштириш ва уни реализация қилишни анча кўпайтириш борасидаги тадбирларини маъқуллади.

Новгород областига оталиқ ёрдами кўрсатаётган қурилиш ташкилотлари коллективларининг 1982 йил тўртинчи кварталидаги социалистик мусобақаси якунлари чиқарилди. Пудрат ишлари планини 107,4 процент бажарган «Узновгородстрой» трести ғолиб деб топилди.

Бюро шу йил 16—17 февраль кунлари Тошкентда «Етук социализм босқичида СССР халқларининг қардошларча ҳамкорлиги» мавзундаги Бутуниттифоқ конференциясини ўтказиш тадбирларини ва конференция программасини маъқуллади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг мажлисида театр санъатини янада ривожлантириш ҳамда республика меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялашда унинг ролини ошириш йўллари белгиланди.

Партия ва ҳукумат қарорларини бажариш билан боғлиқ бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

БРИГАДА ПУДРАТИГА КЕНГ ЙЎЛ

МАМЛАКАТИМИЗ, шу жумладан, областимиз халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада формаси тобора кенг оммалашмоқда. Барча ишларни пудрат асосида олиб боришга даъват этилган бу прогрессив усул ишчилар, бинокорлар, транспортчилар, алоқачилар, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун зиммадаги вазифани муваффақиятли бажариш, фаолият кўрсаткичларини муттасил ошириб бориш, меҳнат натижасидан ҳар томонлама қониқиш ҳосил қилиш омили бўлиб қолди.

Партия XXVI съезди кўрсатмалари, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Планлаштиришни яхшилаш ва хўжалик механизмининг ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга таъсирини кучайтириш тўғрисида»ги қарори асосида жорий этилаётган меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашдаги бу форма ўзининг ҳаётийлигини, давримизга мос эканлигини, экономиканинг барча соҳаларини интенсив ривожлантириш вазифаларини муваффақиятли бажаришда жуда қўл келишини исботлади. Қайси ишлаб чиқариш коллективида бу усул оқилона, ҳар томонлама пухта тайёргарликдан сўнг жорий қилинган бўлса, ўзининг ажойиб самараларини бермоқда. Бригада усули меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини камайтириш, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга олиб келмоқда. Уларда иш вақтининг фойдасиз йўқотилиши камайиб бормоқда, ишчи кучи қўнимсизлиги деярли тўла барҳам емоқда ёки кескин камаймоқда. Ишлаб чиқариш маданияти тўхтовсиз юксаляпти. Унга бирлашган ҳар бир ишчи-хизматчида ўз ва коллектив меҳнати натижасига нисбатан масъулият ҳиссини, коллективизм, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш кўникмаларини кучайтирмоқда. Бу эса пировард натижада ишлаб чиқаришнинг юксалишига, давлат планлари ва социалистик мажбуриятларнинг тўла-тўкис бажарилишида катта роль ўйнамоқда.

Шунинг учун ҳам эндиликда юз минглаб ишчилар, бинокорлар, транспортчилар, қисқаси кенг меҳнаткашлар оммаси жон-диллари билан бу усулни қўллаб-қувватламоқдалар, меҳнатнинг коллектив формасида бутун маҳорат, тажрибаларини сарфлаган ҳолда ишламоқдалар.

Бундан ўн йилча илгари бундай бригадалар жуда кам сонли эди. Эндиликда эса тамомила бошқача манзарани кўрасиз. Биргина индустрия корхоналари ва бирлашмаларида ўнларча минг пудратчи бригадалар ишлаб турибди. Областимиз саноатидаги ишчи-хизматчиларнинг деярли тўртдан уч қисми шу прогрессив иш формаси билан қамраб олинган. Қурилиш, транспорт, алоқа, қишлоқ хўжалиги корхоналари ва ташкилотларида ҳам бригада пудратига ўтиб ишлаб, яхши ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришаётган коллективлар сафи тобора кенгайиб бормоқда.

Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинати, Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги, агрегат, Чирчиқ трансформатор, «Миконд» заводлари, бадиий буюмлар фабрикаси, «Узбекшахтострой», 160-қурилиш трестлари, қатор автотранспорт ва бошқа ўнлаб саноат корхоналарида бригада пудрати кенг жорий қилинганлиги учун ҳам улар фаолиятининг миқдор ва сифат кўрсаткичлари муттасил ортиб бормоқда. Бу корхоналардаги кўплаб бригадалар пудрат асосида ишлаш бўйича каттагина тажриба ҳам тўплашган. Шу тажрибани умумлаштириб, кенг ёйиш бу муҳим соҳада ташкилий ишларни янада жонлантиришга олиб келиши шубҳасиз.

Меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада усули ўн биринчи беш йилликда ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг асосий формаси бўлиб қолмоғи лозим. Москвалик илғор ишлаб чиқариш коллективларининг «Шараф ва шуҳрат меҳнатга яраша!» шиори остида бошлаган ташаббусларида ҳам бу яна бир бор таъкидланди. Шундай экан, барча корхоналар ва ташкилотларда уни ривожлантириш, ёйиш ҳамда такомиллаштиришга, комплекс, сирғалувчи, ягона наряд асосида ишловчи бригадалар ташкил этишга эътиборни кучайтириш, бунда илғорлар тажрибасидан кенг фойдаланиш, ҳар бир ишчи, бинокор, транспортчи онгига бу янги прогрессив форманинг афзалликларини сингдириш, бундай бригадаларни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш керак. Уларнинг унумли ва сифатли ишлашлари учун барча зарур шароитларни яратиб бериш даркор.

Афсуски, айрим ишлаб чиқариш коллективларида бу муҳим ишга етарли даражада эътибор билан муносабатда бўлинмаяпти. Уларда бригада пудратини қўллаш учун пухта тайёргарлик кўрилаётгани йўқ. Жумладан, планлаштириш системаси қайта ташкил этилмасдан, лозим даражада техник ва моддий тайёргарликсиз, тушунтириш ишлари олиб бормасдан бригадалар ташкил этишга киришиляпти. Бундай бригадаларни расмиятчилик учунгина тузиш ҳоллари ҳам учрамоқда. Қатор енгил саноат, қурилиш индустрияси ташкилотлари, транспорт корхоналарида шундай аҳвол содир бўлмоқда. Бу билан бригада пудратининг моҳияти ва мазмунига путур етказилмоқда.

Айрим корхоналарда ҳар бир бригада учун иш ҳажми ва унинг сифат кўрсаткичларини белгилашда ноаниқликларга йўл қўйилмоқда. Бу ўз навбатида меҳнатга ҳақ тўлашда чалкашликларга сабаб бўлмоқда. Пировард натижа учун ҳақ тўлаш тартиби бригадаларнинг кўпчилигида қўлланилмаяпти. Ташкил этилган айрим бригадалар 5 ва ундан ҳам камроқ аъзодан иборат бўлаяпти. Ҳозирги вақтда ўттиз процентга яқин шундай коллективлар бор. Ваҳоланки, улар меҳнатини ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада формаси талабларига мутлақо жавоб бермайди. «Ташхимсельмаш», «Чирчиксельмаш» заводлари, Янгийўл ёғ-мой комбинати, Тошкент ўйинчоқлар фабрикаси, «Узстройиндустрия» корхоналарида кўпгина шундай бригадалар тузилган

Бундай камчиликлар шунинг учун ҳам содир бўлмоқдаки, жойлардаги қатор партия, касаба союз ташкилотлари, хўжалик органлари раҳбарлари бу прогрессив усулни қўллаш соҳасида тўпланган тажрибани лозим даражада ўрганиб, умумлаштириб, оммалаштирмаяптилар, уни корхоналар ва ташкилотларда жорий этиш устидан назоратни сусайтириб юборганлар. Улар бригадаларнинг пудрат асосида зиммага олган мажбуриятларини тўла бажаришлари учун зарур шарт-шароитларни яратиб беришмаяпти, бу соҳада ҳеч қандай масъулият ҳис қилишмаяпти. Бригадаларни комплектлаш, бригадирларни танлаш, ишчиларни қўшимча касбларни эгаллашлари ҳақида ғамхўрлик қилинмаётган корхоналар ҳам йўқ эмас.

Вазифа — ҳамма ишлаб чиқариш корхоналарида хўжалик ҳисоби асосида ишловчи бригадалар учун кенг йўл очиб беришдан иборат. Бунинг учун хўжалик механизмини қайта қуришни давом эттириш, моддий-техника таъминотини яхшилаш, меҳнатни планлаштириш ва ҳисобга олишдаги расмиятчиликка барҳам бериш лозим.

Бошланғич ишлаб чиқариш ячейкаси ҳисобланган бригада ҳар томонлама ғамхўрлик билан қуршаб олиниши, унинг ишига бошқарув аппаратининг барча бўлимлари, хизматлари алоҳида эътибор беришлари керак. Чунки, ўн биринчи беш йилликнинг асосий вазифаси — меҳнат самарадорлиги ва сифатини ошириш худди шу бригадаларда ҳал бўлади. Шунинг учун ҳам меҳнат коллективларида бригада пудратини кенг жорий қилиш учун куч-ғайратни аямаслик, унинг оммавий тус олишига эришиш зарур. Бу ҳаракатда давлат планларини, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми кўрсатмаларини муваффақиятли бажаришнинг катта-катта резервлари мавжудлигини доим эсда сақламоқ керак.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕҲНАТКАШЛАРИ!

● БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ УЧИНЧИ ЙИЛИ ТОПШИРИҚЛАРИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИШ ҲОЗИРДАН ҚИЛИНАДИГАН ЗАРБДОР МЕҲНАТИМИЗГА БОҒЛИҚ ● КЎКЛАМ ЯҚИН ● МАШИНА-МЕХАНИЗМЛАРНИ ТАХТ ҚИЛИБ ҚЎЯЙЛИК ● ДАЛА ИШЛАРИ БИР МАРОМДА ДАВОМ ЭТСИН.

КЎКЛАМ ТАРАДДУДИ

ҲАММА НАРСА ЭКИШГА ШАЙ!

Бўка районидаги «Кремль» ихтисослаштирилган маккажўхоричилик совхозининг далалари экиш учун шай қилиб қўйилди. 810 гектар майдон сифатли шудгор қилинди, ерлар текисланди. Маккажўхори майдонининг ҳар гектарига совхозда ишлаб чиқилган маккажўхорини индустриал усулда етиштириш технологик харитасига мувофиқ, етарли даражада органик ва минерал ўғит солинди. Бу йил бутун майдонда тезпишар маккажўхорининг янги навини етиштиришга аҳд қилинди. Шу навдан юқори кондицияли уруғликдан икки юз центнер тайёрлаб қўйилди.

Совхозда экиш ва ҳайдаш машиналари одатдагидан анча олдин шай қилиб қўйилди. Шу кунларда хўжалик механизаторлари жадал суръатлар билан жўяк олмоқдалар. Айни вақтда совхоз мироблари экиш олдидан суғориш ишларига тайёргарликни авж олдириб юбордилар. Бундай суғориш уруғликнинг тез униб чиқишига кўмаклашади.

Шу кунларда Кубиш Соғиндиқов бошлиқ илғор бригада далаларида ишлар айниқса қизғин тус олган.

ЎзТАГ мухбири.

● Суратда: чорвадорлар слёти қатнашчиларидан бир группаси.

Р. Галиев фотоси.

ТЕХНИКАНИ СОЗЛАБ

Тошкент районидаги «Тошкент» совхозининг трактор парки устахонасида айни кунларда иш қизғин. Бу ерда 23 тракторчи, 9 слесарь, 1 токарь, икки пайвандчи ва бир темирчи техникани созлаш билан шуғулланмоқда. Ҳозиргача 18 чопиқ, 10 ҳайдов трактори, 8 сеялка, 36 борона, 12 культиватор, 6 чизель, 4 картошка экадиган, 2 картошка кавлайдиган ва бир қанча техника воситалари сифатли ремонтдан чиқарилиб қўйилди. Бу ишларда комсомол-ёшлардан Иброҳим Ҳошимов, Раҳим Худойназаров, Тўравой Мастанов, Эргаш Ашуров ва Мурод Оқилбековлар алоҳида жонбозлик кўрсатишяпти.

А. АБДУМУТАЛОВ.

СИФАТЛИ БАЖАРИЛДИ

«Қизил Ўзбекистон» колхозида мавжуд машина-механизмларни кўкламга шайлаш ишларини намунали олиб боришяпти. Хўжаликда шу кунгача картошка экувчи, кўчат ўтқазувчи машиналар ва тракторларга тиркаб ишлатиладиган барча механизмлар тўла ремонтдан чиқарилди. Шунингдек, мавжуд 68 та ғилдиракли ва занжирли тракторларнинг 63 таси мавсумга шай қилиб қўйилди. Қолган тракторлар ремонти эса жадал суръатлар билан олиб бориляпти.

Техника ремонтини тез ва сифатли амалга оширилишида Карим Аъзамов, Бахтилла Душанов, Ғофир Абдуллаев, Маҳмуд Мирсаидов, Саидмурод Азимов, Ислом Тоғаев ва Тўхтабой Расулов ўртоқлар бошқаларга намуна бўлишяпти.

Қ. ЙУЛДОШЕВ,
Қ. ҒУЛОМОВ,
Оржоникидзе райони.

СУТНИ КЎПАЙТИРАМИЗ

ЯНГИЙУЛ РАЙОНИ СУТ СОҒУВЧИЛАРИ СЛЕТИДАН

ЯНГИЙЎЛ райони чорвадорлари ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилида самарали меҳнат қилдилар. Улар КПСС Марказий Комитетининг май ва ноябрь (1982 йил) Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб зарбдор тармоқни ривожлантиришда конкрет ишларни амалга оширмоқдалар. Сут етиштириш юзасидан олинган топшириқ 111,4 процентга бажарилди. Бошқача қилиб айтганда, район хўжаликларида сут етиштириш бир йил ичида 859 тоннага кўпайди.

Бу ютуққа У. Юсупов номли аграр-саноат бирлашмаси чорвадорлари қўшган ҳисса айниқса салмоқли бўлди. Бу ерда сут етиштириш 1982 йилнинг ўзида 20 процентга оширилди, жами 1550 тоннани ташкил этди. Бирлашма чорвадорлари республика социалистик мсуобақасида ғолиб чиқиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Советн, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритишга муваффақ бўлдилар.

Меҳнат Қизил байроқ орденли «Коммунизм» колхозида ҳам чорва моллар туёғини оширишга, маҳсулдорлигини юқори бўлишига катта аҳамият берилмоқда. Хўжаликда ўтган йили 2108 тонна ёки планда белгиланганидан 468 тонна кўп сут етиштирилди. Колхоз бўйича ҳар бош соғин сигирдан биринчи марта 5007 килограммдан сут соғиб олинди. Хўжаликнинг Жамила Асхўжаева, Салима Чинжигитова, Гулсара Бердиева каби тажрибали соғувчилари говмушлар маҳсулдорлигини 6100—6400 килограммга етказдилар.

Яқинда район сут соғувчилари бўлиб ўтган слётида район аграр-саноат бирлашмаси раиси А. Исҳоқов бу муваффақиятларни алоҳида қайд қилиш билан биргаликда ҳали район чорвадорлари олдида турган мураккаб вазифалар ҳақида гапирди. Зеро, зарбдор тармоқ меҳнаткашларининг бу йилги марралари ҳам улкан. «Оқ чашма» соҳибалари ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини ўртача 3800 килограммга етказишга аҳд қилганлар. Район бўйича 1983 йилда жами 13350 тонна сут етиштирилиши лозим.

Слётда бу мажбуриятларни бажариш юзасидан амалга оширилиши керак бўлган вазифалар ҳақида кенг тўхталинди. Камчиликлар кўрсатиб ўтилди. Масалан, 1982 йилда «СССР 60 йиллиги», Н. Ниёзов номли, «Ленинизм» ва «Интернационал» колхозларида давлатга сут сотиш юзасидан белгиланган топшириқлар бажарилмади. Шу тариқа 270 тонна сут кам етиштирилди. Бу камчиликларни тезда бартараф этиш шу куннинг кечиктириб бўлмас вазифасидир.

Сут етиштиришни кўпайтиришда илғор чорвадорлар тажрибасини кенг қўллаш яхши самара беради. Районда бундай сут соғувчилар кўплаб топилади. Масалан, «Коммунизм» колхозидан Ж. Асхўжаева, Х. Турсунқулов номли колхоздан С. Элликбоева, «Ленинизм» колхозидан М. Охунова сингари «оқ чашма» соҳибаларининг мўл-кўл сут соғиб олишдаги тажрибаларини районда кенг ёйиш керак. Шунингдек, чорвачиликда ҳам мураббийчилик ҳаракатини ташкил этиш айни муддао бўларди. Афсуски, район хўжаликларида бундай самарали тадбирларга жиддий эътибор берилмаяпти. Бунинг натижасида ўтган йилнинг ўзида 90 нафар сут соғувчи сигирлардан райоининг ўртача кўрсаткичидан кам сут соғиб олдилар.

Слётда сўзга чиққан «Коммунизм» колхози сут соғувчиси С. Чинжигитова бу йил колхоз бўйича 2100 тонна сут, 250 тонна гўшт етиштиришга аҳд қилганликларини айтди. Тажрибали сут соғувчининг ўзи эса бу йил ҳар бош соғин сигирдан 6300 килограммдан сут соғиб олиш мажбуриятини қабул қилди.

Шунингдек, «Ленинизм» колхозининг сут соғувчиси Р. Лаълиева, «СССР 60 йиллиги» колхозидан Т. Букреева, Н. Ниёзов номли колхоз сут соғувчиси Д. Уршанова, У. Юсупов номли аграр-саноат бирлашмаси сут соғувчиси Ю. Дамашева, Х. Турсунқулов номли колхоздан М. Мирзаалиева ўртоқлар ҳам ўз сўзларини мавжуд камчиликларни бартараф этиб, янада мўл-кўл сут соғиб олиш ва шу тариқа СССР Озиқ-овқат программасига муносиб ҳисса қўшишга қаратдилар.

Слёт қатнашчилари райондаги барча чорвадорларга қарата мурожаат қабул қилдилар. Чорвадорлар ўртасидаги ўтказилган 1982 йилги мусобақага якун ясалиб, 1983 йилги мусобақа шартлари тасдиқланди.

Чорвадорлар анжуманида район партия комитетининг биринчи секретари Л. Ш. Алиқулова иштирок этди ва нутқ сўзлади.

М. ПЕИСЕНОВ.

ОБЛАСТИМИЗНИНГ 1983 ЙИЛГИ МАРРАЛАРИ

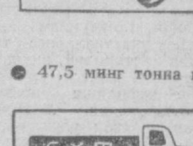

● 47,5 минг тонна гўшт

● 153 минг тонна сут

● 325 миллион дона тухум.

● 988 тонна жун (софтола ҳисобида)

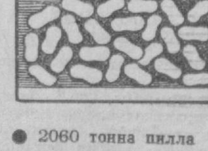

● 2060 тонна пилла

Ўртоқ Григорий Васильевич РОМАНОВга

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Сизни, Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбобини, олтмиш ёшга тўлган кунингизда қизғин кутлайдилар.

Григорий Васильевич, Сизга сиҳат-саломатлик, узоқ умр ва совет халқининг бахт-саодати, мамлакатимизда коммунизм тантанаси йўлида янада самарали ишлашингизни тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

УРТОҚ Г. В. РОМАНОВГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия билан Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Григорий Васильевич Романовга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин** ордени ҳамда **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари
В. КУЗНЕЦОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1983 йил, 6 февраль.

РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Калинин район партия комитетининг бўлиб ўтган пленумида ташкилий масала кўрилди.

В. С. Коленко бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан район партия комитетининг бюро аъзоси ва иккинчи секретари вазифасидан озод этилди.

Пленум илгари Тошкент район партия комитетида инструктор бўлиб ишлаб келган С. Т. Бадаевни район партия комитетининг иккинчи секретари ва бюро аъзоси қилиб сайлади.

Пленум ишида область партия комитетининг ташкилий-партиявий ишлар бўлим мудири О. З. Зуфаров иштирок этди.

МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК, ИШ ШАРОИТИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

ОБЛАСТЬ КАСАБА СОЮЗЛАРИ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДАН

ЯҚИНДА область касаба союзлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари область касаба союзлари Советининг раиси А. В. Браиловнинг «Касаба союз ташкилотларининг КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорлари асосида меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш ва иш шароитларини яхшилаш соҳасидаги вазифалари тўғрисида»ги докладини тинглаб, муҳокама қилдилар.

— Область касаба союз ташкилотлари, барча меҳнат коллективлари, — деди докладчи, — КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган нутқини ҳаракат учун қўлланма сифатида қабул қилдилар, корхона ва қурилишларда, хўжалик ва ташкилотларда «Шон-шуҳрат меҳнатга яраша!» шиори остида меҳнат қилишга аҳд қилган ташаббускор москваликлар издошлари сафи кенгайиб бормоқда. Бу қимматли ташаббусни 350 дан ортиқ корхона, ташкилот ва хўжалик қўллаб-қувватлади.

Меҳнат коллективлари 1983 йил учун юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Бу йил саноат ишлаб чиқариш ҳажмини 4,2 процент, меҳнат унумдорлигини 3,2 процентга ошириш, планга қўшимча равишда 70 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш кўзда тутилган. Давлат сифат белгиси билан чиқариладиган маҳсулотлар ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг 29 процентига етказилади.

Область касаба союзлари Совети, касаба союзлар область комитетлари, бошланғич ташкилотлар, партия органлари раҳбарлигида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, иш шароитларини яхшилаш, кадрлар қўнимсизлигини камайтириш бўйича катта ташкилотчилик ва тарбиявий ишларни олиб бормоқдалар. Бу масалалар президиум, доимий ишлаб чиқариш кенгашлари мажлисларида, касаба союз йиғилишларида мунтазам муҳокама қилинади. Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва иш вақтини йўқотишни камайтириш бўйича ўтган йили эълон қилинган область жамоат кўриги фойдали бўлди. Кўрик давомида ишлаб чиқариш раҳбарлари, инженер-техник ходимлар, бригада кенгашларининг меҳнат интизоми учун масъулиятлари ва бу соҳадаги роллари сезиларли даражада ортди.

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида касаба союз группорги С. М. Дарьинскийнинг «Касаба союз группасида меҳнат интизоми ва жамоат тартибини бузувчи бирорта ҳам киши бўлмайди» ташаббуси кенг қўллаб-қувватланди. Касаба союз группалари интизом бузилишининг ҳар бир ҳолини кўриб чиқмоқдалар. Улар айбдорларни жазолаш тўғрисида таклифлар киритмоқдалар, моддий ва маънавий рағбатлантириш тўғри йўлга қўйилишини назорат қилиб бормоқдалар, ишчиларга меҳнат отпускаси бериш навбатини белгилаб беряптилар. Бригадалар коллективга янги ишчилар қабул қилиш, уларни ишдан бўшатиш, ишчилар сонини қисқартириш тўғрисидаги таклифларини маъмуриятга билдирмоқдалар.

Ҳар куни ишга якун ясаш пайтида цех бошлиқлари бирлашма раҳбарларига ва касаба союз комитетига меҳнат интизомини бузиш ҳоллари ҳақида ахборот берадилар. Бундай камчиликларнинг олдини олиш бўйича тузилган штаблар ва кенгашлар ҳар бир интизом бузилиши ҳолини кўриб чиқиб, тегишли чоралар кўрадилар. Буларнинг ҳаммаси бирлашмада кадрлар қўнимсизлигини камайтиришга, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Кейинги уч йилда бу ерда кадрлар қўнимсизлиги 13,2 процентга, ҳар бир ходим ҳисобига иш вақтининг йўқотилиши 9 процентга камайди.

Докладчи ҳамда музокараларда сўзга чиққан Бекободдаги 16-автокорхона ҳайдовчилар бригадасининг бошлиғи Х. Абдужабборов, давлат муассасалари ходимлари касаба союзи область комитетининг раиси Х. Ғуломова, Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоз аъзоси М. Солибоева, «Малика» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Б. Эргашев, Янгийўл ёғ-мой комбинати слесарлар бригадасининг бошлиғи С. Сафиев, Олмалиқ кон-металлургия комбинати маданият саройининг директори В. Н. Наймушина, В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси 25-цехининг йиғувчиси, касаба союз группорги Р. Валиев, «Таштекстильмаш» заводи ўртоқлик судининг раиси Р. Аҳроров ва бошқалар асосий диққат-эътиборни камчиликларга ва ҳал этилмаган масалаларга қаратдилар.

Ўтган йили иш вақти йўқотилишининг умумий миқдори 500 минг ишчи-кунидан кўпроқни, шу жумладан саноатда 382 минг ишчи-кунини ташкил этди. Прогуллар ҳамда маъмурият руҳсати билан ишга чиқмаслик халқ хўжалигига жуда катта зарар етказмоқда. Бу сабабларга кўра ҳар йили область бўйича 400 мингдан кўпроқ ишчи-куни йўқотилади.

Тошкент тўқимачилик комбинати жамоатчилари томонидан меҳнат интизомини бузувчиларни аниқлаш бўйича яқинда ўтказган рейдда фақат бир сменанинг ўзида 40 киши ўз иш жойларини белгиланган вақтдан илгари ташлаб кетганликлари аниқланди. Улардан уч киши эса иш жойида бир соатдан бўлмади.

Касаба союз ташкилотлари маъмурият билан биргаликда фақатгина ходимларнинг ишга ўз вақтида келишини текшириб қолмасдан, шунингдек, улар топширилган ишга ижодий муносабатда бўлишлари, меҳнат унумдорлиги ва иш сифатини оширишга эришишлари, дастгоҳлар ва асбобларни авайлаб сақлашлари, хом ашё ва материалларни тежаб-тергаб сарфлашлари учун ҳамма чораларни кўришлари керак. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов Москва станоксозлари билан учрашувда таъкидлаганидек, «Биз интизом ҳақида гапирганимизда, бутун ишлаб чиқаришдаги меҳнат бўғинларини назарда тутаётганимизни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Модомики шундай экан, башарти интизом учун авж олиб кетган кураш юзакигина бўлиб қолса, кимдир беш минут кечикди, яна кимдир тез-тез чека бошлади, деган майда-чуйда гапларга ўралашиб қолинса, ҳамма куч-ғайратларимиз зое кетади, албатта. Бунинг учун мақтаб бўлмайди, албатта. Иш дақиқалари бекор ўтаётган ҳамма жойда тартиб ўрнатиш зарур. Ишлаб чиқариш интизомининг ҳамма жиҳатларига, шу жумладан, технология, таъминот интизоми ва шу кабиларга жиддий назар билан қараш тўғрисида гап бормоқда».

Баъзи ҳолларда корхона раҳбарлари ва касаба союз комитетлари ишлаб чиқаришдаги тартибсизликларни моддий-техника таъминоти яхши эмаслигини транспорт воситалари ишидаги камчиликлар билан изоҳлайдилар. Афсуски, бундай камчиликлар учраб турибди. Бироқ, уюшқоқсизлик, ишлаб чиқаришни пухта ташкил этмаслик туфайли бундан анча кўп иш вақти йўқотиляпти.

Йиғилишда шундай мисол келтирилди. Область касаба союзлари Совети томонидан текширилган 55 корхонанинг 42 тасида ўртоқлик судлари ташкил этилмаган. Бу коллективларда 3093 ишчи турли тартиббузарликка йўл қўйганлар. Ўртоқлик судларида эса 155 та иш кўрилди, холос. Улардан фақатгина 21 таси меҳнат интизоми бузилиши билан боғлиқдир.

Касаба союз ташкилотлари интизомни бузувчиларга таъсир кўрсатишнинг ҳамма воситаларини сўзда эмас, амалда қўллашлари керак. Энг кўп интизомсизлик қилаётганлар мукофотлардан, узлуксиз иш стажи учун қўшимча отпускалардан, санаторий ва дам олиш уйларига имтиёзли йўлланмалардан маҳрум қилинишлари, уларга бошқа таъсирчан чоралар қўлланилиши керак.

Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, хом ашё ва материаллардан тежаб-тергаб фойдаланиш социалистик мажбуриятларда, коллектив шартномаларда ўз аксини топиши лозим. Мусобақага якун ясалаётганда меҳнат интизомининг аҳволи асосий кўрсаткичлар қатори ҳисобга олиниши керак. Коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорлари номини бериш ва бу номларни тасдиқлашга янада принципиалроқ ва талабчан ёндошиш зарур. Коллектив ишончини оқламаган, меҳнат интизомини бузган ходимлар бу номдан маҳрум этилиши лозим.

Кўпгина корхона ва қурилишлар, хўжаликларда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада усулини муваффақиятли жорий этилиши — бу коллективда юксак онгли интизомни таъминлашнинг тўғри йўли эканлигини кўрсатяпти. Биз бригада усулини ривожлантириш тўғрисида ғамхўрлик қилар эканмиз, энг яхши коллективларнинг тажрибасини кенг пропаганда қилишимиз зарур.

Иш шароитини яхшилаш меҳнат интизомини мустаҳкамлашда муҳим аҳамиятга эгадир. Қўл кучи билан бажариладиган ва айниқса, оғир жисмоний меҳнат талаб қиладиган ишларни бутун чоралар билан камайтириш, хотин-қизлар меҳнатини енгиллаштириш талаб этилади.

Касаба союз комитетлари меҳнатни муҳофаза қилиш нормаларига, хавфсизлик техникаси инструкцияларига қатъий амал қилиниши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларига талабчанликни ошириб боришлари керак.

Докладчи ва музокараларда сўзга чиққанлар хизмат кўрсатиш корхоналари ҳамда маданий-оқартув муассасалари ишларини яхшилаш масалаларига ҳам катта эътибор бердилар.

Актив йиғилиши кўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

● Чирчиқдаги Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатида беш йилликни муддатидан илгари бажариш ташаббуси билан ишлаётган қатор металлургларни учратиш мумкин. Уларнинг аксарият кўпчилиги москваликлар ташаббусига қўшилиб иш вақтидан унумли фойдаланиш ҳисобига кунлик нормаларни зиёдаси билан бажаришяпти.

Суратда ана шундай илғорлардан Вера Ишчук (чапдан), Вера Бертникова, Нина Гегелеларни кўриб турибсиз.

В. Портнов фотоси.

КОММУНИСТИК РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ТАШАББУСКОРЛАР ҲИСОБ БЕРАДИ

Беш йилликни тўрт йилда бажариш ташаббуси районда қизғин қўллаб-қувватланиб, 130 нафар вакил ўз зиммасига оширилган социалистик мажбуриятлар олган эди. Халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилаётган депутатлар ўз сўзларининг устидан чиқишаяпти. Жумладан А. Бекенов, Хван Ен Дя, В. Бесбоев ва Ю. Маҳкамовлар ҳозир 1983 йилнинг учинчи ва тўртинчи квартали ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

Район ижроия комитетида ташаббус қувончли самара берганлиги алоҳида қайд этилди. Турли хўжалик корхона ва ташкилотларнинг 2700 нафар ишчи-хизматчилари ҳозирги кунда беш йилликни муддатидан илгари адо этиш ҳаракатида актив иштирок этмоқдалар.

●

ОБЪЕКТЛАР МУДДАТИДА ҚУРИБ БИТКАЗИЛСИН

1982 йилда аҳолининг турмуш шароитини янада яхшилаш мақсадида 3,5 минг квадрат метр турар-жой бинолари, 600 ўринли поликлиника, 2 та болалар боғчаси ва қатор маданий-маиший объектлар қуриб фойдаланишга топширилди. Капитал маблағлардан фойдаланиш самарадорлиги бирмунча ортди.

Айни вақтда район территориясидаги баъзи объектлар қурилиши муддатидан кечикиб кетяпти. Янгибозор посёлкасидаги дорихона, луб экинлари тажриба станциясининг сув тўсиқлари қурилмалари ўз вақтида фойдаланишга топширилмади. Ишлаб чиқариш объектлари қурилишини тезлаштириш масаласи жойларда лозим даражада муҳокама қилинмаяпти.

Кенгашда қурилиш объектларнинг муддатида фойдаланишга топшириш кун тартибидаги долзарб масалалардан бири эканлиги таъкидланиб, уни район Совети сессиясида кўриб чиқишга қарор қилинди.

●

ТЕЖАМКОРЛИК ШТАБИДА

Саратовликларнинг етиштирган ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиш юзасидан мурожаатига жавобан районда 40 та депутатлик пости ташкил этилган эди. Улар ўтган йили жойларда тежамкорлик ва сифат учун қизғин курашнинг ташкилотчилари бўлишди. «Ўзбекистон» ва «Правда» колхозлари, кўпгина саноат корхоналаридаги группалар айниқса ибратли тадбирларни амалга оширишди.

Бутуниттифоқ юриши юзасидан районда ташкил топган тежамкорлик штабининг навбатдаги мажлисида эришилган натижалар муҳокама этилди. 1983 йилда маҳсулот сифатини яхшилаш тежамкорлик режимини кучайтириш юзасидан вазифалар белгилаб олинди.

●

СИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШЯПТИ?

Оқовул ва Арганчи қишлоқ Советлари территориясидаги айрим аҳоли пунктларида маиший хизмат кўрсатиш кўнгилдагидек эмас. Масалан, Охунбобоев қишлоғи ва Кавардан участкасида белгиланган бир неча турдаги хизмат ҳамон йўлга қўйилмади. Бу ўз навбатида ҳақли эътирозга сабаб бўлмоқда.

Шу масала муҳокама қилинган кенгашда камчиликлар рўй-рост кўрсатиб ўтилди. Жойларда маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари қурилишини тезлаштириш ва уларнинг ишларини яхшилаш юзасидан тавсиялар қабул қилинди.

ДОИМИЙ КОМИССИЯ ТАКЛИФИ БИЛАН

Куйбишев қишлоқ Совети депутатлари халқ хўжалигини ривожлантириш, аҳоли турмуш фаровонлигини оширишга алоҳида эътибор бериб келмоқдалар. Айниқса, ободонлаштириш ва қурилиш бўйича тузилган доимий комиссия аъзолари иши ибратлидир.

Доимий комиссиянинг кенгайтирилган кенгашида Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлганлар хотирасига ёдгорлик ўрнатишга қарор қилинган эди. Депутатларнинг сидқидилдан ҳаракатлари туфайли яқинда Социализм участкасида ана шу ёдгорлик тикланди. Шу ернинг ўзида «Коммунизм» колхози музейи ҳам ташкил этилди.

Комиссия кенгашларида билдирилаётган таклифлар асосида бир йўла аҳолининг кўплаб наказларини бажаришга ҳам имкон туғиляпти. Жумладан, Коммунизм ва Куйбишев участкаларига табиий газ келтирилиб, қишлоқ марказида 3 минг ўринли стадион қурилиши жадал бошлаб юборилди. 6 километрдан зиёдроқ узунликдаги йўл ва йўлкалар асфальтлаштирилди.

Ҳозирги кунда хонадонларнинг кўпчилигида енгил автомашиналар мавжуд. Уларни ремонт қилдириш учун район марказига қатнаб юрмаслик учун устахона ташкил этиш таклифи ҳам дастлаб доимий комиссияларнинг қўшма мажлисида билдирилган эди. Ҳозирги кунда Фрунзе участкасида фаолият кўрсатаётган устахонада кўпгина ремонт ишлари сифатли бажарилмоқда.

Яқин кунларда «Коммунизм» колхозининг бошқа участкалари аҳолиси ҳам «зангори олов»дан баҳраманд бўлади. Ободончилик ва қурилиш бўйича доимий комиссиянинг назорати остига олинган трактор парки қурилиши эса тез кунлар ичида ниҳоясига етади.

Булар комиссиянинг яхши ишларидан бир қисми, холос. Бинобарин, 1983 йилда белгиланган катта ҳажмдаги тадбирларнинг амалга оширилиши колхоз экономикасини ривожлантириш ва кишилар турмуш фаровонлигини яхшилашга салмоқли ҳисса қўшади.

В. БОБОХОНОВ,
Янгийўл райони.

ШИНАМ УЙЛАР ҚУРАМИЗ

БУТУНИТТИФОҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ ҒОЛИБЛАРИ

ТОШКЕНТДАГИ 1-уйсозлик комбинати ишлаб чиқараётган ва шаҳарнинг Қорасув, Сергели, Қўйлиқ, Юнусобод ва бошқа микрорайонларида қурилаётган турар-жой биноларининг сони кундан-кунга ортиб бормоқда.

Комбинат 1959 йили ташкил этилган эди. Ўтган вақт ичида коллективимиз бажараётган қурилиш-монтаж ишлари ҳажми 16 марта ошди. Ҳозирги кунга келиб комбинат Тошкентдаги учта бош пудратчи қурилиш бошқармаси, иккита монтаж бошқармаси, учта пардозлаш бошқармаси, маданий-маиший ва савдо объектларини қуришга ихтисослашган бошқарма, йирик панелли турар-жой бинолари панелларини ишлаб чиқарувчи 1-завод, 6-темир-бетон буюмлари заводи, Жиззах областининг Учқулоч шаҳридаги кўчма механизациялашган колонна, Сочидаги қурилиш-монтаж поездларини ўз составига олган. Эндиликда комбинатимиз турар-жой бинолари барпо этишга ихтисослашган республикадаги энг йирик қурилиш саноати корхонаси ҳисобланади. Ўтган давр ичида комбинат коллективи меҳнатда эришган муваффақиятлари учун бир неча марта «Главташкентстрой» ва тармоқ касаба союзлари республика комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлди. IX беш йиллик натижалари бўйича эса комбинат Ҳурмат Белгиси ордени билан мукофотланди. Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириб, планларни мунтазам бажариб келаётганлиги учун коллектив 1978 йилдан буён сурункасига беш марта умумиттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиби бўлди. 1982 йилда ҳам коллектив юқори кўрсаткичларни қўлга киритиб. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини олди ва комбинат номи Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасидаги Ҳурмат тахтасига ёзилди.

Бу муваффақиятлар осонликча қўлга киритилгани йўқ. «СССРнинг 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта!» шиори остида бошланган меҳнат беллашувига биринчилар қатори қўшилдик. Мусобақа экранида илғор бригадалар, цехлар ва бошқармаларнинг бир ҳафта ичида эришган ютуқлари ёритилиб, мусобақа илғорлари моддий ва маънавий рағбатлантириб турилди. Иттифоқимиздаги илғор турдош корхоналарда туғилган ташаббуслар коллективимизда кенг қулоч ёймоқда. Ҳозирги пайтда свердловскликларнинг кам куч билан кўп иш бажариш усули бўйича 640 кишидан иборат 41 бригада, «Сафимизда қолоқлар бўлмасин!» шиори остида 1620 кишидан иборат 109 бригада, бригада пудрати усулида эса барча қурилиш-монтаж ишлари ҳажмининг 84 процентини бажараётган 1295 кишидан иборат 50 та бригада меҳнат қилмоқда.

Биринчи завод бетончилар бригадасининг бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Исмоил Ориповнинг «Беш кунлик топшириқ тўрт кунда!» ташаббуси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди ва бу ташаббус республикамизда кенг қулоч ёйди. Ҳозир шу ташаббус билан 570 кишидан иборат 36 бригада ишламоқда. Социалистик мусобақада пешқадамликни қўлдан бермай келаётган И. Орипов, А. Князев, Н. Пак, Г. Илёсов, В. Овсянниковлар бошчилигидаги бригадалар ютуқларимизга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Коллектив эришган ютуқларда ишлаб чиқариш новаторлари ва техника хизмати ходимларининг ҳам салмоқли ҳиссалари бор. Улар 80 та рационализаторлик таклифи киритдилар, шундан 64 таси ишлаб чиқаришга жорий этилди ва 290,3 минг сўмлик иқтисодий самара олинди. Ҳар йили ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифати ва қурилиш-монтаж ишлари самарадорлигини оширишга бағишланган турли конкурслар ўтказилмоқда. Бу борада эришилган ютуқлар умумлаштирилади ва мамлакатимиз илғор қурувчиларининг иш тажрибалари ўрганилиб, бошқаларга амалий тавсиялар берилади. Энг муҳими шундаки — конкурсларда ҳамма хоҳловчилар: лойиҳа институтлари, қурилиш ташкилотлари ходимлари ҳам қатнашмоқда. Натижа ёмон бўлмади. 1982 йили фойдаланишга топширилган объектларнинг 52 тасида қурилиш муддатини 1572 ишчи кунига қисқартиришга эришдик. Фойдаланишга топширилган объектларнинг ўртача сифати 3,6 баллни ташкил этди. Бу кўрсаткич 1981 йилдагидан 0,2 балл ортиқдир.

Комбинатдаги мавжуд 202 та бригаданинг бир меъёрда ишлашини таъминлаш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, намунали тартиб ўрнатиш борасида ҳам анчагина ишлар қилинди. Ичкиликбозлик, ишга кечикиб келувчи, тартиббузар ва дангасаларга таъсир ўтказишнинг турли моддий ва маънавий усулларидан фойдаланиш туфайли 1982 йилда 1981 йилга нисбатан прогул 565 ишчи куни, қўнимсизлик эса, 0,53 процент камайтирилди. План ва социалистик мажбуриятлар шараф билан бажарилди. Бош пудрат бўйича 53 миллион 723 минг ўрнига 55 миллион 523 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. 332664 квадрат метр турар-жой, пландаги 93 та ўрнига 94 та бино фойдаланишга топширилди. Учқулочдаги 11,8 минг квадрат метр турар жой биноси, 784 ўринли мактаб, 320 кичкинтойга мўлжалланган болалар боғчаси, Сочидаги 4600 квадрат метрли 90 квартирали уйлар шулар жумласидандир. 810 тонна цемент, 207 тонна металл, 100 кубометр ёғоч-тахта материаллари, 990 минг киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинди.

Коллектив меҳнатига берилган юксак баҳо барча ишчи-хизматчиларни руҳлантириб юборди Улар мукофотга жавобан беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили план-топшириқларини муваффақиятли бажариш йўлида меҳнат қилмоқдалар. 1983 йилда коллективимиз олдида улкан вазифалар турибди. КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, тартибсизлик ва хўжасизликка барҳам бериш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, уй-жой қурилишидаги илғор технологияларни амалда жорий этиш йўли билан пландан ташқари 350 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш, пудрат усулида ишлаётган бригадалар сонини 51 тага етказиб, шу бригадалар билан қурилиш-монтаж ишлари умумий ҳажмининг 86 процентини бажариш, биткказилган объектларнинг ҳаммасини гарантияли паспорт билан топширишга эришишга қарор қилганмиз. Шу кунларда москваликларнинг «Шараф ва шуҳрат ҳам меҳнатга яраша!» шиори остида бошланган ташаббусига қўшилган комбинат коллективи бу йилги план ва социалистик мажбуриятларини ҳам муваффақиятли бажариш, гўзал Тошкентимизнинг 2000 йиллик тўйини муносиб совға билан кутиб олиш иштиёқида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Э. РУСТАМОВ,
комбинат бошлиғи.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ,
бинокор инженер.

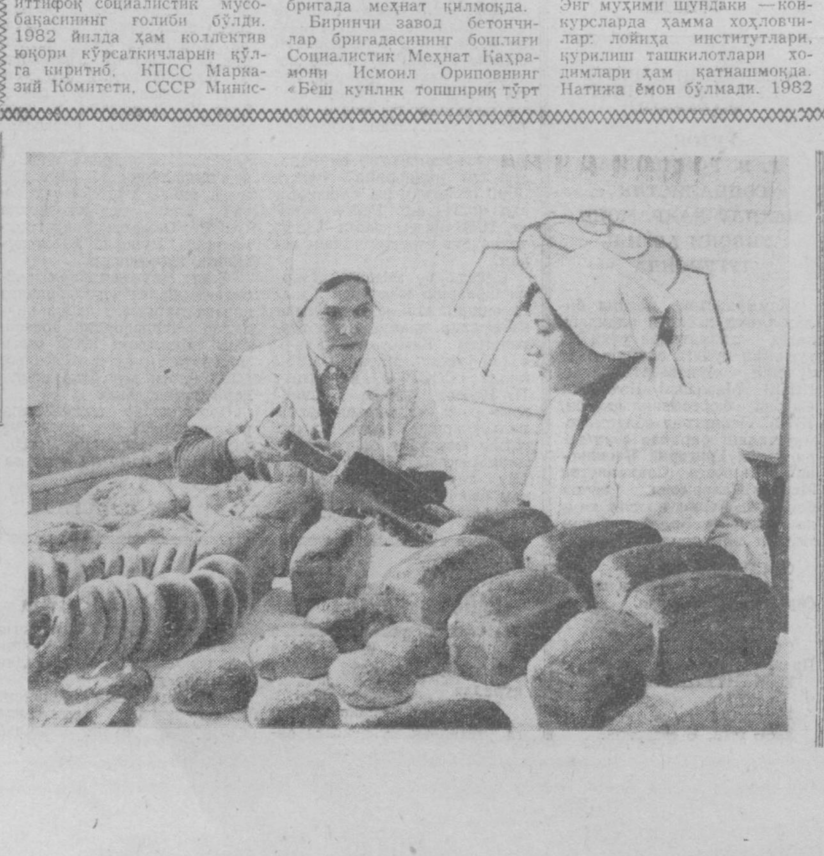

● Янгийўл нон заводи ишчи-хизматчилари маҳсулот сифатини яхшилашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Корхона коллективи 1983 йилда савдо тармоқларидан бирорта рекламация келмаслигига эришишга қарор қилишган.

Суратда: ишлаб чиқариш лабораториясининг мудири А. Горшкова ва катта технолог Д. Бикуловалар тайёр маҳсулот сифатини кўздан кечиришяпти.

А. Жданов фотоси.

БОЛАЛАРГА ҚУВОНЧ УЛАШИБ

Тошкент ўйинчоқлар фабрикасида илғорлар ҳақида гап кетар экан, Раъно Саидакбарова номини биринчилар қатори тилга олишади. Бу бежиз эмас, албатта. Донгдор ишчи айни пайтда графикдан ўзиб, 1983 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига маҳсулот топширяпти.

Раъно Саидакбарованинг фабрикада ишлай бошлаганига 20 йил бўлди. У 1962 йилда корхонанинг пластмасса цехига ишга келганида тажрибасизлиги туфайли бирмунча қийналди. Лекин, ўз ишининг жонкуяри, ҳозирда қарилик гаштини сураётган Руҳия Бухарбоева унга бу касбнинг сирларини эринмай ўргатди. Кўп ўтмай, Раъно тиришқоқлиги туфайли ўз тенгқурлари билан мусобақалашадиган бўлди. Кейинчалик социалистик мусобақа пешқадамлари сафидан ўрин ола бошлади.

1968 йил Р. Саидакбарова ҳаётида ўчмас из қолдирди, у шонли Коммунистик партия сафига қабул қилинди. Бу эса ёш коммунист зиммасига юксак масъулият юклади. Янада юқори натижаларга эришиш учун янги резервларни излаб топишга ва ишга солишга ундади.

Мана бир неча йилдирки, Р. Саидакбарова 46 кишидан иборат бригадага етакчилик қилмоқда. Коллектив бир неча йилдан бери социалистик мусобақада совринли ўринларни эгаллаб келяпти. Пластмассадан тайёрланаётган ўйинчоқлар эса пишиқлиги, сифатлилиги билан ажралиб туради.

— Болаларга қувонч улашаётганлигимиздан ўзимизда йўқ хурсанд бўламиз, — дейди Р. Саидакбарова. — Бугун-эрта маҳсулотларимиз улар қўлига тегади. Сифат учун курашга зўр бераётганлигимизнинг сабаби ҳам шунда. Бу ўринда М. Ваҳобова, Н. Маҳамедова, М. Сирожиддинова, М. Назарова сингари ишчиларни алоҳида таъкидламоқчиман. Улар смена топшириқларини мунтазам ошириб бажариш билан бирга барча маҳсулотларни биринчи тақдим этишдаёқ техника назорати бўлимига топширишяпти.

Х. ИНОҒОМОВ.

МАШИНАСОЗЛАР УЧУН

КЕЙИНГИ йилларда Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи-хизматчилари учун кўплаб турар-жой бинолари қуриб берилди. Ўтган йилнинг ўзида Ж. Обидова ва Тимирязев кўчаларида иккита тўққиз қаватли уй қурилиши поёнига етказилди. 1983 йилда яна битта ана шундай бино машинасозлар ихтиёрига топширилиши кўзда тутилган. Шуниси диққатга сазоворки, уйларнинг биринчи қаватида маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари жойлашади.

Объектни 2-уйсозлик комбинатининг 4-монтаж, 4-қурилиш, 2-пардозлаш бошқармалари комплекс равишда барпо этмоқдалар. Айни пайтда бинонинг олтинчи қаватида монтаж ишлари ниҳоясига етказиляпти.

— Москваликлар ташаббусига қўшилиб, иш вақтидан самарали фойдаланиш эвазига объектни муддатидан илгари ниҳоясига етказишга сўз берганмиз, — дейди монтажчилар бригадаси бошлиғи Н. Калонов. — Бу ўринда ўзаро социалистик мусобақанинг кенг қулоч ёздирилиши қўл келмоқда. Айниқса, Р. Авезов, В. Вагнер, Қ. Муҳамедов, А. Ефремов сингари қурувчиларимиз барчага намуна кўрсатмоқдалар.

С. СУЛТОНОВ.

ҒАЙРАТЛИГА ОМАД ЁР

ЭРПЎЛАТ ака район матлубот жамиятлари союзи правлениесининг идораси томон бораётиб, раис нима учун чақиртирганини ўзича чамалаб кўрди: «Яна бирор магазинга мудир бўлинг, деса керак-да. Йўқ, хафа бўлса ҳам энди кўнмайман. Қайтанга бурун далада юрганимда отдек эдим...» Правление раиси Рашид Исломов уни хушнуд кутиб олди, соғлиғи, бола-чақаларини суриштириб, қўлтиғидан тутиб, ёнбошидаги юмшоқ стулга таклиф этди.

— Қалай, дам олиш жонингизга тегмадими, сизни безовта қилдик, узр,— деди вазмин товушда.

— Мулла Абдурашид, савдода чарчадим, агар шу соҳага тегишли бирон иш топширмоқчи бўлсангиз соғлиқ чидамайди, ҳали тузалганим йўқ!

— Иш эмас, дардингизга шифо бермоқчимиз,— самимий ҳазил аралаш сўзларди Рашид Исломович.— Ёшликни, мардона йигитлик йилларингизни бир эсланг! Чорва, дала ишлари билан юриб ҳаётингизда, ҳаёлингизда ўчмас саҳифа бўлиб қолган қир адирларни бир ёдга олинг!

Сўнг у асосий мақсадга кўчиб деди:

— Хабарингиз бордир, кўплар қатори бизга ҳам чорвачилик юзасидан ёрдамчи хўжалик тузиш вазифаси юклатилган. Сиздан яширадиган сиримиз йўқ, шу ишга мутасадди қилиб қўйган кишиларимиз вазифаларига енгил-елпи ёндошишди. Улар бозорлардан, шахсий хўжаликлардан чорва моллари харид қилишиб, шуларни сўйиб сотишди, планларини бир амаллаб бажариб юришди, вазиятдан шу йўл билан чиқишга уринишди. Қарасак, бу қалтис, қалтис бўлганда ҳам боши берк йўл экан. Агар қатъий чоралар кўрмасак, улар ўзларини ҳам, бизни ҳам уялтириб қўядиганга ўхшайдилар. Энди, Эрпўлат ака, биз чинакамига ёрдамчи хўжалк тузмоқчимиз. Бу катта, оғир ва масъулиятли ишни сиз уддалай оласиз деган қарорга келдик...

...Эрпўлат ака Рашид Исломович билан дадил қўл беришар экан, хайрлашиб туриб сўради:

— Қурилиш кимнинг ҳисобига, қаерда бўлади?

— Бу томонларини ҳал қилиб қўйганмиз, ўзингиз туғилиб ўсган Чимбойлиқ қишлоғи билан Сойлиқ қишлоғи ўртасидаги тошлоқ ердан қурилиш учун 26 гектар, унинг ёнбошидаги лалми ердан чорва озуқаси учун 10 гектар бизга ажратиб берилди. Қурилиш ташкилотлари билан ҳам шартнома тузиб қўйдик. Қилинажак ҳамма ишларнинг тепасида турасиз, бош қош бўласиз. Иш жараёнида бирор қийинчилик ёки муаммо туғилса дарҳол айтинг, биз ёнингиздамиз.

У бу ишга ўз ҳоҳиш-иродаси билан 1978 йил август ойида киришди Шунга оёғи тортди, қўли борди. Чунки, салкам қирқ йиллик иш тажрибаси туфайли орттирган малакаси қандай юк кўтаришга чоғи келишини тўппа-тўғри айтиб турарди. Бир йил давомида юз бош қорамолга ва йигирма бош она чўчқага қишловхоналар тиклаб бўлинди. Йўл-йўлакай, 200 бош қорамол сиғадиган сарой қайта ремонт қилинди. Қуриб битирилган жойларга пешма-пеш қорамол, чўчқалар келтириб боқа бошладилар. 1980 йилда 2000 бош чўчқа учун мўлжалланган комплекс қурилишига киришилиб, 1982 йил битирилди. Энди бу ерда юзлаб қорамол ва отлар, мингдан зиёд чўчқа парвариш қилиняпти.

Дастлабки ташкилий даврдаги қийинчиликларга бардош бериб, ҳар қандай шароитга қаноат қилиб келган эру-хотин чорвадорлар — Анантой Жумашев билан Гулойша Жумашовалар, йилқичи Вахоб Жуманов коммунист деган юксак номга доимо содиқ турдилар. Эрпўлат ака, унинг ёнида турган мард кишилар машаққат ортидан фароғатли кунлар келишини яхши билишарди. Улар умр бўйи чорвачилик қилиб келишган, ўз касбининг усталари бўлиб қолишган. Кўнгли очиқ бу кишилар иш сирларини ёш чорвадорларга саҳийлик ва кунт билан ўргатишди.

Булар сафига келиб қўшилган комсомол қиз Мария Жукова ҳам моҳир чорвадор бўлиб етишди. У ўз қарамоғидаги бўрдоқи-чўчқаларнинг ҳар бири вазнини камида 110 килограммга етказиш учун курашди. Саша Тимофеевга эса ёш чўчқа болаларини парваришлашдек масъулиятли вазифа топширилди. Бир-бирига ғамхўр, ҳамкор бу чорвадорлар сафи йил сайин мустаҳкамланиб борди. 1981 йил ёрдамчи хўжалик давлатга 500 тонна гўшт етказиб берди. 1982 йилги натижа 700 тоннадан ошиб кетди. Келажакдаги ниятлар янада улкан, 1983 йилда бу хўжалик чорвадорлари камида 1000 тонна семиз гўшт етиштириш режасини кўнгилларига жо қилишган.

Ёрдамчи хўжалик раҳбари Эрпўлат ака Йўлдошев кўпинча пиёда, баъзан отда ёки машинада манзилларни кезгани-кезган. У мўлжални олдиндан тўғри олади: шаронт қанақа, қанча ем-хашак керак, қайси техника ремонтга муҳтож... Бу эса жуда муҳим, иш режаси пухта бўлса, эгаси доғда қолмайди. Эрпўлат ака қорамолларнинг ёзги яйлови — «Қизйўл»га отда бораётиб, бир воқеа беихтиёр ёдига тушаверади. Ширин хаёллар йўл ҳордиғини олади...

...Ўшанда эндигина уруш тугаган эди. Чимбойлиқ қишлоғидаги Наримонов номли колхоз раиси Юнус Одилов ёш йигит Эрпўлатни чақириб, қўққисдан ферма мудирлиги вазифасига тайинлади. «Мен қандай эплайман?!» деб эътироз билдирганда раис: «Сен, кимсан — раижроқўмнинг собиқ раиси, ҳозир қишлоғимиз оқсоқоли Умржон опанинг ўғлисан, сен кимсан — душманларга даҳшат солган, босмачиларнинг додини берган Тўлаган Мусаевнинг қайнисисан, у кишининг тарбиясини олгансан! Бунақа мужмал жавобни сендан қайта эшитмай!», деб дашном берган, бўлажак катта ишлар учун Эрпўлатнинг қалбига чўғ ташлаган эди.

— Бўпти, ишласам ишлайин,— деганди ўшанда Эрпўлат,— аммо лекин, иш юзасидан талаб қилсам оғринмайсизлар.

— Хўп, хўп, сен талаб қиласан-у, биз йўқ дермидик, «қаттиққўл» болакай,— дея ферма мудирининг ортидан кулиб қолганди раис.

Шу йил қиш ғоят оғир келди. Тоғ бағридаги тўрт отарда 2000 дан зиёд совлиқ бор эди. 500 дан ортиқ қорамол, 150 тача йилқи ҳам Эрпўлатнинг қўли остида. Қора моллар-ку, ғарамларга яқин фермаларда, қўйларнинг эса иши чатоқ. Жониворлар саройлардан ташқарига чиқа олмай, кўзлари тўрт бўлиб озиқ кутишади. 6—8 чақиримча узоқдан хашак ташиб бериш керак. Бирдан-бир ишончли транспорт бўлмиш отлар ҳам мадордан кета бошлаган, ўмровлари билан қорни зўрға ёриб, пичанларни судраб, қўй-қўраларига аранг етиб боради. Ферма мудирининг ҳам, Нормирза ака, Нишон ака каби чўпонларнинг ҳам тоза тинкаси қуриди. Агар сал сусткашлик қилинса, қўзилаш арафасида турган совлиқларнинг қирилиб кетиши ҳеч гапмас. Эрпўлат колхоз правлениеси раисидан ҳам, оқсоқолдан ҳам бир неча бор қўшимча куч сўраб кўрди. Лекин, унинг гапи эътиборсиз қолаверди.

ЧОРВАМИЗ ЖОНКУЯРЛАРИ

Шу орада район партия комитети бюросида чорвачилик масаласига бағишланган мажлис ўтказиб қолинди. Ҳисобот берган колхоз раҳбарлари ташвишли томонларни унчалик айтишмади, қишлов яхши ўтяпти, деган мазмунда гапириб қўя қолишди. Райком секретарининг: «Яна кимда қандай фикр бор?» деган саволига «Менда!» деди орқароқда ўтирган ўспирин. У минбарга чиққанда, залга қараб бемалол гапириш учун бўйи пастлик қилиб қолди Кимдир Эрпўлатнинг оёғи остига курси қўйиб берди.

— Колхозимиз раиси чорвачиликдаги оғир аҳволни очиқ айтмади,— деди ферма мудири ўспиринларга хос жарангдор товуш билан, айниқса, совлиқларнинг аҳволи жуда танг, хашак ташиб етказиб беролмаяпмиз. Чойхонада эса 5—10 та бекорчилар ишсизликдан зерикиб ўтиришади. Бу ҳақда колхоз раисига ҳам, оқсоқолга ҳам неча бор гапирдим, талаб қилдим. Лекин улар нимагадир ёрдам беришмаяпти...

Дадил йигитчани қўллаб, залдагилар қизғин қарсак чалдилар.

— Биз ёрдам берамиз,— деди ҳаяжонланиб кетган район секретари.— Район бош зоотехниги ўртоқ Короткова Наримонов колхозига вакил этиб тайинлансин, қишловни ўтказиш ишларига яқиндан ёрдам берсин,— деган таклифни киритаман!...

— Оббо сен-эй, бизни тоза бопладинг-ку!— деди йўлда қайтиб келишаётганда колхоз раиси Юнус ака.— Бари бир сендан хафа эмасмиз. Бюрода қизарган бўлсак ҳам, келажакдаги катта жавобгарликлардан қутилтирдинг, баракалла!

Умржон опа эса уйигача индамай борди. Эшикдан ичкари кирганларидан сўнг ёши етмай туриб катта киши бўлиб қолган кенжасини бағрига босиб шивирлади:

— Отагинам! Бахтимга сен омон бўл, шерюрак ўғлим!..

Ўша йили қишловни ўтказишга райком вакили Клавдия Алексеевнанинг, ҳар қалай, катта ёрдами тегди. У барча бекорчиларни ишга сафарбар этиб, чорвани сақлаб қолишда ташаббускор бўлди. Ферма мудирининг жасорати анча йилларгача тиллардан тушмай юрди. Унга бу жасорат — тўғри сўзлик, колхоз мулкига жонкуярлик, ҳалоллик, бекорчи ва текинхўрларга нафрат, ҳисси, Чимбойлиқ қишлоғининг дастлабки коммунистлари — отаси Йўлдош Узоқов, онаси — Умржон Ҳоловадан, қолаверса, поччаси Тўлаган Мусаевдан «юққан» эди.

Янги ҳаёт қалдирғочлари Йўлдош Узоқов билан Умржон Ҳолова қишлоқда биринчи бўлиб партия сафига ўтишганди. Худди шу йили босмачилар район маркази — Хўжакентни қўлга олиб, коммунистлардан уч ола бошлагандилар. Эрк душманларининг қутқуси Йўлдош Узоқов оиласига ҳам кулфат солди, паҳлавон йигит тўсатдан қазо қилиб, ёш она Умржон Ҳолова, уч фарзанди билан бева қолди. У минг йиғлаб-сиқтамасин, яшашга, курашишга мажбур эди. Бу ташвишларни Эрпўлат билмасди, чунки у оилада учинчи ва кенжа ўғил, ҳали гўдак эди.

Худди шу оғир кунларда Чимбойлиқ қишлоғига райкомдан вакил бўлиб борган жасоратли ва оташқалб йигит Тўлаган Мусаев қийин аҳволда қолган оилани кўриб, қаттиқ ачинди. Унинг олижаноб қалби мазкур оиланинг тўнғич фарзанди — Турсунойга маҳкам боғланди. Қизнинг офтобдек иссиқ чеҳрасими, паноҳга муҳтож есирларга нисбатан қалб мурувватими, ишқилиб, ҳаммаси бир бўлиб Тўлаган Мусаев Умржон опага куёв бўлди. Шундан сўнг қаерга борса, у, бу оилани бирга кўчириб олиб юрди, болаларга туғишган акадек меҳрибонлик қилди. Умржон опа Олмаотада ўқиб. Қозоғистон ССР Олий Совети депутатлигига сайланиб, район ижроия комитети раиси, район пиллачилик идораси бошлиғи, Чимбойлиқ қишлоқ Совети ижрокоми раиси лавозимларида ишлаган кезларида ҳам Тўлаган Мусаев фарзандидек бўлиб қолган болаларни қаноти остида олиб юрди. У кейинги йилларда Сойлиқ қишлоқ Совети ижроия комитети раислигида ишлаб юриб, тўсатдан вафот этди. Уруш ташвишларига уланиб кетган бу ташвиш Умржон опани жуда қийнаб қўйди. У ҳам болаларни боқиш, ҳам эл-юрт ташвишини кўтариши керак эди. Шу ишларда елиб-югуриб юргандa извош арава ағдарилиб, ногирон қилиб қўйди. Кенжаси Эрпўлат эр етиб, эндигина роҳат кўраман деганда, керосин олиб келаётган арава ағдарилиб, кўзларидан айрилди, қўл-оёқлари шикастланди. Энди оила ишлари ўз-ўзидан Эрпўлатнинг зиммасига тушди. У меҳрибон ва мўътабар онаси, ота ўрнида оталик қилган Тўлаган Мусаев ишончини оқлаб, ҳам хўжалик ишини тебратди, ҳам оилани ҳеч нарсага зориқтирмади.

... Бу йилги қишлов ҳамма қатори Эрпўлат ака ва у бошчилик қилаётган чорвадорлар учун ҳам улкан синов бўляпти. КПСС Марказий Комитети май ва ноябрь Пленумлари қарорларининг ҳам сўрови жуда катта. Бу сермазмун ҳужжатлар чорвадорлардан буюк жасорат талаб қилмоқда. Эрпўлат Йўлдошевнинг режасига кўра ҳамма иш жойида бўлиши, қишлов соз ўтиши керак. Лекин, у бу билан хотиржам қололмайди.

— Ўта хотиржамлик — чорвадорларнинг ашаддий душмани,— дейди Эрпўлат ака,— ким билади, қиш чўзилиб кетиши ҳам мумкин. Биз ҳар қандай оғир шароитга шай турншимиз, чорвани озиқлантириш учун зарур бўладиган резервларга доимо эга бўлишимиз лозим. Яна бир нарсани айтиб қўяй, бизнинг чорва комплексларимиз тушган майдонлар қулайлиги ва хўжалигимизнинг келажакдаги равнақи ҳақида район, область мутахассислари, раҳбарлари яхши гаплар гапиришган. Ҳатто республика Компартияси Марказий Комитетининг нуфузли ходимлари келиб кўришиб, қилаётган ишларимиздан жуда мамнун бўлишганди. Комплексимизда бўлганларнинг ҳаммаси бир оғиздан: «Хўжалигингизга чорва озуқаси учун ер майдони ажратиб бериш керак экан», дейишганди. Аммо, қани ўша ер?! Бу аҳволда келажакда чорва озуқаси муаммоларини қандай қилиб ҳал этамиз?! Бу — бир томони. Иккинчиси — бизга шундоқ девор-дармиён қўшни бўлиб, яна 3 ташкилот ёрдамчи хўжалик қуряпти. Уларнинг ҳар бири ўзларича иш кўришмоқда. Шу тажриба маъқулмикин, келгусида ўзини оқлармикин? Борди-ю, келажакда бу комплекслар бирлаштирилиб, ягона комплекс тузилса мақсадга мувофиқ бўлмасмикин?! Ахир, самарадорлик, таннарх деган гаплар ҳам бор-ку!

Эрпўлат аканинг бу мулоҳазалари ўринли, албатта.

Ишдаги муваффақият оиладаги хотиржамликка боғлиқ эканлигини гап орасида Эрпўлат ака қайта-қайта таъкидлайди. Унинг умр йўлдоши Тожи опа 14 фарзандни тарбиялаб, вояга етказиш билан бирга Эрпўлат аканинг муваффақиятларига ҳам асосий шерикдир. Бунинг тўғрилигини алоҳида таъкидлаш шарт эмас, чунки 14 фарзандни тарбиялаш, эрининг машаққатли ишларига кўмакдош бўлишнинг нақадар мушкуллигини ҳамма ҳам жуда яхши тушунади...

Асад АСИЛОВ.

МЎЛ ДОН УНМОҚДА

Республикада районлаштирилган маккажўхори навлари минерал ўғит солишнинг мақбул схемасидан фойдаланилганида суғориладиган ерлар гектар бошига қарийб бир ярим баравар кўпроқ дон бермоқда. В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг олимлари буни ишлаб чиқариш тажрибасида синаб кўрдилар. Улар таклиф этган схема суғориладиган бўз шароитида гектар бошига 300 килограмм азот, 200 килограмм фосфор ва 150 килограмм калий солишни назарда тутади. ВИР-338 ТВ маккажўхори нави ўғитнинг бундай нисбатини кўпроқ ёқтиришини тажриба кўрсатди. Узрос, Узбекская-100 маккажўхори нави ҳам анчагина қўшимча дон ҳосили беради.

Олимлар соя, бошқа баъзи дон ва дуккакли дон экинлари учун ҳам минерал ўғит солиш шундай схемасини ишлаб чиқдилар ва текшириб кўрдилар. (ЎзТАГ).

ЭКИШГА ТАЙЁР

«Ленинизм» колхозида қишлоқ хўжалик техникаларини ремонт қилиш ишлари тугалланди. Бу ишларни сифатли ва барвақт тугаллашда пешқадам механизаторлардан Худойберди Ҳолбоев, Убайдулла Аҳмедов, Қурбон Илашев ва Нишон Абдукаримовларнинг қўшган ҳиссаси катта бўлди.

Хўжалик механизаторлари ишни уюшқоқлик билан ташкил этишиб, шу кунгача мавжуд 13 та ҳайдов, 24 та чопиқ трактори, 24 та «ПГС» ва 4 та «ОВХ-14» маркали мосламалар ҳамда 24 та сеялкани ремонтдан чиқариб экиш мавсумига шай қилиб қўйишди.

С. МАТЕҚУБОВ.
Оққўрғон райони.

● Оржоникидзе районидаги 21-қишлоқ махсус ҳунар-техника билим юрти халқ хўжалиги учун кенг профилли тракторчилар, ҳайдовчилар, ветеринария ходимлари, боғбонлар тайёрлаб беряпти.

СУРАТДА: билим юртининг тажрибали ўқитувчиси, Ленин ордени кавалери Топил ака Юнусов бўлажак боғбонлар билан амалий машғулот пайтида.

Б. Одилов фотоси.

САИДАНИНГ ОРЗУСИ

ЯХШИ иш қилган одам шунга яраша яхши гап эшитсам, ўз меҳнатимдан фахрлансам, дейди. Сут соғувчи Саида ҳам ҳозир ана шундай кайфиятда эди.

У бугун ҳам одатдагидек ишга барвақт келди. Кечаги якунни билишга ошиқди.

— Эрон ака, — деди у, — Ойимхолнинг иши қандай бўлибди!

Саида Болтабоева жавобни ҳам кутмай, кўрсаткичлар тахтасига кўз югуртира бошлади. Бироқ у ерда кечаги маълумотлар ҳали йўқ эди. Яна ферма мудирига юзланди.

— Ойимхол бу йил ҳам отни барвақт қамчилади, — деди ферма мудири, — сен ҳам астойдил бўлмасанг...

— Тушунарли, — деди Саида, — бу йил бўш келиб бўбман.

Суҳбатга тажрибали сут соғувчилардан Иқболхон Раҳмонова аралашди.

— Саида ғайратли қиз, — мудир ака, — деди у. — Мана, кўрасиз у. албатта, мусобақа ғолиби бўлади. Айтгандай, ўтган йили қанчадан сут соғиб олгандинг!

— Ойимхолдан 2 тонна кам сут топширгандим, — деб жавоб берди Саида кўзини ердан узмай.

Фермада йилнинг дастлабки кунлариданоқ биринчилик учун кураш қизғин тус олганди. Ўша куни Ойимхолнинг ҳар бир сигирдан соғиб олган сути 10 килограммдан тўғри келди. Саида Болтабоева ярим килограммдан орқада қолди.

У, мана, бугун ҳам фермага ҳаммадан олдин етиб келди. Сигирларни бир бошдан кўздан кечирди. Озуқа тарқатишда молбоқарларга кўмаклашди. Кўп ўтмай, фермада иш қизиб кетди.

Бироқ кечки соғиндан кейин ҳеч ким уйига шошилмасди. Ферма идораси очилиб, ниҳоят мудир кўринди. У бугунги мусобақада ҳаммадан кўп сутни Саида Болтабоева соғиб олганлигини эълон қилди. Унинг шарафига шуҳрат байроғи кўтарилади, деди. Ҳамкасблари уни қизғин табрикладилар.

Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхозида қишлов соз ўтмоқда. Чорвадорлар ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиб, мўл-кўл маҳсулот олишга эришмоқдалар. Бу мусобақада Ойимхол Қаҳҳорова, Саида Болтабоевалар билан биргаликда Ҳакима Абдураҳмонова, Бувиниса Иброҳимовалар ҳам актив қатнашмоқдалар.

П. ЭРГАШЕВ.

Халқаро ҳаёт

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯДА «САЛОМАТЛИК КОМБИНАТИ»

● СОФИЯ. Разграддаги дори-дармон ишлаб чиқариладиган корхонани Болгарияда «саломатлик комбинати» деб атайдилар. Корхона маҳсулоти кўпгина мамлакатлардаги минг-минглаб кишиларнинг саломатлигини тиклашга ва ҳаётини қутқариб қолишга ёрдам бераётганлиги учунгина эмас, шу билан бирга комбинатнинг ўзида ишлаб турган ишчиларнинг сиҳат-саломатлигига катта эътибор берилаётганлиги учун ҳам корхонани шундай деб атамоқдалар.

Комбинат маъмурияти ва касаба союз ташкилоти биргаликда 3 мингдан ортиқ ишчининг меҳнат шароитини яхшилаш программасини ишлаб чиқдилар. Асосий кувватларни реконструкция қилиш ва модернизациялаш чоғида меҳнат хавфсизлигининг янада юксак даражада бўлишига эришиш учун катта эътибор берилмоқда.

«РАБА» НАМУНАСИ

● БУДАПЕШТ. Венгриянинг Дьер шаҳридаги «Раба» вагон ва машинасозлик заводининг коллективи қишлоқни материал-техника билан таъминлашни яхшилашга қаратилган қимматли ташаббусни илгари сурди. «Раба» заводи маҳсулотидан фойдаланадиган давлат хўжаликларн ва кооперативларнинг марказий қўрғонларида қишлоқ хўжалик машина-ускуналарининг узлуксиз ишлашини таъминлаш мақсадида эҳтиёт қисмлар омборлари ташкил этилди. Бу омборларга эҳтиёт қисмларни бевосита корхонанинг ўзи етказиб беради. Бу эса савдо ва таъминот ташкилотлари воситачилигидан воз кечиш, эҳтиёт қисмларни қишлоққа тезроқ етказиш имконини берди.

ГАЗЛАМАГА ДАВЛАТ СИФАТ БЕЛГИСИ

● БЕРЛИН. Гера шаҳридаги тўқимачилик комбинати ишлаб чиқара бошлаган «Виркатлас» газламасига давлат Сифат белгиси берилди. Бу енгил ва кўркам материал бу йил корхона ишлаб чиқариш программасига киритилган 20 та янги ва такомиллаштирилган маҳсулотлардан биридир. Корхона коллективи ишлаб чиққан илмий-техникавий тадбирлар планида маҳсулот турларининг учдан бир баравардан кўпроғини янгилаш кўзда тутилади.

Ҳар куни комбинат цехларида аввало хотин-қизлар кийими тикиш учун мўлжалланган қарийб 200 минг квадрат метр турли хил материал тўқиб чиқарилмоқда. Коллектив социалистик мусобақа программасига мувофиқ меҳнат унумдорлигини анча ўстириш, план топшириқларини бир ярим процент ошириб бажариш мажбуриятини олди. Бунга асосан фан-техника тадбирларини амалга ошириш ҳисобига эришилади.

КУЧЛИ БУКСИР

● БУХАРЕСТ. Галацдаги кемасозлик корхонасида Руминияда энг кучли «Зимбрул-1» денгиз буксири сувга туширилди. Буксир Вешица машинасозлари тайёрлаган 2400 от кучига эга бўлган иккита двигатель мотор билан таъминланган. Буксирдан денгизда пармалаш ишлари олиб борадиган кемалар, платформаларни юргизишда, шунингдек қутқарув кемаси сифатида фойдаланилади. Константин денгиз порти учун мўлжалланган шундай типдаги тўртта кема қуриш кўзда тутилади.

(ТАСС, 7 февраль).

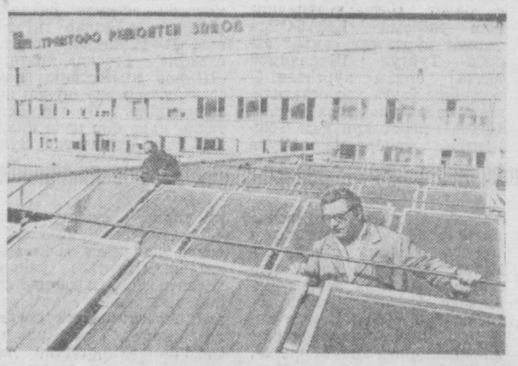

● БОЛГАРИЯ. Халқ хўжалигини ривожлантиришда қуёш нуридан унумли фойдаланиляпти. Бугунги кунда мамлакатнинг турли корхоналарида ва спорт иншоотларида 100 та қуёш ҳарорати билан иситадиган қурилмалар ишлаб турибди. Беш йилликнинг охирига бориб, уларнинг ҳажми 30 минг квадрат метрга етказилади.

Суратда: Плевен шаҳридаги трактор заводида қурилаётган янги қурилмани монтаж қилиш пайти.

БТА—ТАСС фотоси.

ТЕЛЬ-АВИВ ЯНА ЁВУЗЛИК ҚИЛДИ

БАЙРУТ, 6 февраль. (ТАСС мухбири). Кеча Байрутнинг энг гавжум ва аҳоли зич яшайдиган кварталларидан бири — Ал Ҳамрада жароҳатланган кишиларнинг инграшлари, ҳалок бўлганларнинг қариндош-уруғлари ва ёр-биродарларининг фарёдлари, тез ёрдам ва ўт ўчириш машиналарининг сигналлари анча вақтгача тинмади. Муассасалардаги иш куни ва мактаблардаги машғулот тугаган бир пайтда Исроилнинг махсус маҳкамалари ва уларнинг агентлари ваҳшиёна жиноят қилиб, Фаластин тадқиқотлари марказининг биноси ёнида кучли динамит зарядини портлатдилар. Шу ваҳшиёна иш натижасида 20 киши ўлди ва 136 киши жароҳатланди. Жабрланганларнинг кўпчилиги аёллар ва болалардир. Портлаш содир бўлган жойдан 300 метр радиусда кучли ёнғин бошланди, ўнлаб иморатлар вайрон бўлди ёки қаттиқ шикастланди. Қутқариш ишлари тун бўйи давом этди ва шу пайтгача ҳам тўхтагани йўқ.

Ливан миллий ватанпарвар кучларининг раҳбарлари В. Жумблат билан М. Иброҳим Тель-Авивнинг янги ёвузлигини кескин қораладилар. Улар бу жиноят дарҳол текширилишини ҳамда Исроил агентларининг қўпорувчилик кирдикорларига ва жабр зулмга чек қўйилишини талаб қилдилар.

Бекаа водийсида ҳаддан ташқари кескин вазият ҳукм сурмоқда. Кеча бу ерда исроиллик агрессорлар Сўриянинг Ливанда тинчликни сақлаб турувчи арабларaро кучлар составида ҳаракат қилаётган Сурия қўшинлари билан қуролли тўқнашув чиқардилар. Интервенциячиларнинг тўплари ва танклари Сурия позицияларига ўқ ёғдирдилар.

Ливан матбуотининг хабар қилишича, Исроил қўмондонлиги ўз қўшинларини тўла жанговар шай ҳолатга келтирган. Кейинги кунларда Бекаа водийсига ҳарбий техника, қурол-яроғ, ўқ-дори ва ҳарбий хизматчилар келтириб ташланганлиги яна сезилиб турди. «Центурион» танклари ва бронетранспортёрлар колоннаси Кифор-Мешки районига юборилган.

Маҳаллий сиёсий обзорчилар Тель-Авивнинг ҳарбий тайёргарликлари кучайганлигини унинг Сурия ва Фаластин қаршилик ҳаракати шаънига қилаётган дўқ-пўписали баёнотлари билан боғлиқ деб ҳисобламоқдалар. Уларнинг таъкидлашича, Исроил, афтидан, Яқин Шарқда яна агрессия бошлашга ҳозирлик кўрмоқда, бу сафар у Ливаннинг мустақиллигини ва суверенитетини ҳимоя қилиш учун курашаётган ҳамда агрессорнинг мана шу араб давлатига нисбатан кўзлаётган режалари рўёбга чиқишига тўсқинлик қилаётган Сурияга ҳужум қилишини мўлжалламоқда.

А. БОГАТИРЕВ.

ОБЪЕКТИВДА ИРОҚ РЕСПУБЛИКАСИ

● Мамлакатда кейинги пайтда болаларга билим беришга катта эътибор берилляпти. Ироқликларнинг болалари учун кўплаб бепул мактаблар очилди. Ўқувчилар сони тобора ўсиб бормоқда.

Суратда: (юқорида) бир группа мактаб ўқувчилари.

(Пастда) Саҳрода энг қулай транспортлардан бири.

ТАСС фотохроникаси.

Ж. БУШ РИМДА

РИМ, 6 февраль. (ТАСС). Расмий визит билан бу ерга келган АҚШ вице-президенти Ж. Буш Италия Министрлар Кенгашининг раиси А. Фанфани ва ташқи ишлар министри Э. Коломбо билан учрашди. АНСА агентлигининг хабар қилишича, музокаралар чоғида турли халқаро проблемалар, аввало ўртача олисликка учириладиган ядровий ракеталарни Европада жойлаштириш проблемаси муҳокама қилинди. Маълумки, жамоатчиликнинг норозиликларига қарамай. Италия ҳукумати мамлакат территориясида Американинг қанотли ракеталари жойлаштирилишига биринчи бўлиб розилик берган эди.

Ж. Буш бу ерда журналистлар ҳузурида сўзлаган нутқида, Американинг шу масала хусусидаги сиёқа позициясини такрорлади, Ғарбий Европада Американинг қанотли ракеталарини жойлаштириш лозим, деб жонбозлик кўрсатди.

«Стампа» газетаси унинг гапларини шарҳлаб, «Рейганнинг вакили яқинда Бонн, Ғарбий Берлин, Гаага, Брюссель ва Женевада билдирган фикрларига нисбатан ҳеч бир янги фикрни айтгани йўқ», деб таъкидлайди. Америка вакилининг гапларига қараганда, деб уқтиради «Унита» газетаси, АҚШнинг позициясида бирон-бир ўзгариш содир бўлди, деб айтиш қийин. «Коррьере делла сера» газетасининг ёзишича, «Бушнинг Европа сафари тобора қийинлашиб бормоқда» ва у ғазабланган европаликларнинг танқидига кўпроқ дучор бўлмоқда.

ПЕКИНДАГИ УЧРАШУВЛАР

ПЕКИН, 6 февраль. (ТАСС). Бу ерда АҚШ давлат секретари Ж. Шульцнинг Дэн Сяопин, Чжао Цзиян билан, ташқи ишлар министри У. Сюецянь, мудофаа министри Чжан Айпин билан учрашувлари тугади. Синхуа агентлигининг хабар қилишича, бўлиб ўтган музокаралар чоғида Хитой-Америка муносабатларининг ҳолати, Тайванга тааллуқли масалалар муҳокама қилинган, иккала томонни қизиқтирувчи бир қанча халқаро проблемалар, шунингдек Хитой-Совет ва Америка-Совет муносабатлари кўриб чиқилган.

ХХР Давлат Кенгашининг бош министри Чжао Цзиянга президент Р. Рейганнинг Қўшма Штатларга бориш тўғрисидаги таклифномаси топширилган, таклифнома қабул этилган. Бу сафарнинг муддатлари кейинроқ келишиб олинади.

Иккала мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни муҳокама қилиш вақтида Хитой томони Америка ҳукуматининг Хитой матоларини АҚШга экспорт қилишни чеклаш учун бир ёқлама тарзда кўрган чоралари Хитой билан АҚШ ўртасидаги савдо-сотиқни ривожлантиришга қулайлик бермайди, деб таъкидлади.

Ж. Шульц Пекинда турган собиқ шаҳзода, Кампучия халқининг революцион ғалабаларини қўпориш мақсадида кхмерлик реакцион муҳожирларнинг, шу жумладан полпотчиларнинг қолдиқларидан бир амаллаб тузилган машъум «коалиция» бошлиғи Сианук билан учрашди.

Бугун АҚШ давлат секретари Пекиндан визит билан Жанубий Кореяга жўнаб кетди.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ҚАҲРАМОНИ — ИВАНОВО САҲНАСИДА

ХЎЖА НАСРИДДИН БИЛАН УЧРАШУВ

Шарқ бозорларида ҳеч бўлганмисиз? Йўқ, дейсизми?! У ерда мўл мева ва сабзавотлардан баркашлар эгилади, сотувчиларнинг ёқимли ва жарангдор овози ҳаммани ўзига жалб қилади. Бозорда йўқолиб қолиш ҳам ҳеч гап эмас, лекин бу ерда ҳақ ва жасоратнинг овози софдил ва ҳалол кишиларга, албатта, етиб боради. Шарқ халқларининг ажойиб қаҳрамони Хўжа Насриддин ҳам ўзининг доно сўзлари билан ана шу одамларга мурожаат этади...

Бу қаҳрамон мана етти асрки, халқ билан бирга яшаб келмоқда. Чинакамига ҳавас қилгудек боқий умр — бу! Меҳнаткаш халқни эзиб келаётган бойларнинг ҳаловатини чил-парчин қилувчи бу қувноқ ва доно қитмир қашшоқ кишиларнинг келажагига эса умид бағишлайди. Бу қаҳрамон ёзувчи Леонид Соловьёвнинг «Насриддин Афандининг саргузаштлари» романи орқали ҳам кўплар билан қадрдон бўлиб кетди. Хўжа Насриддин сиймоси бир неча бадиий фильмларда ҳам жонлантирилди...

Мана, ҳеч қачон умидсизликка тушмайдиган ва ўлим нималигини билмайдиган, енгилмас персонаж музикали театр саҳнасига ҳам олиб чиқилди. Иваново музикали комедия театри ўз мухлислари эътиборига Хўжа Насриддин ҳақидаги янги спектаклни тақдим қилди. Бу саҳна асарининг қандай вужудга келганлиги хусусида постановкачи-режиссёр, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби И. Дубницкая шундай дейди:

— Театримизда қардош Ўзбекистон билан маданий алоқаларни мустаҳкамлаш ҳақидаги фикр анча аввал муҳокама қилинган эди. СССРнинг 60 йиллик юбилейи эса бу фикрни амалга оширишда муҳим роль ўйнади. Сўнг материал излаш бошланди. Шунда биз таниқли ўзбек композитори Энмарк Солиҳов режиссёр ва драматург Кирилл Васильев билан ҳамкорликда Тошкентда Л. Соловьев китоби асосида музикали спектакль яратишганини эшитдик.

Албатта, халқ ҳимоячиси, афсонавий Хўжа Насриддин образи эътиборимизни ўзига тортди. Бундан ташқари, бизда серқуёш республиканинг бой маданияти, ўзига хос урф-одатлари ва меҳнаткашлари билан яқиндан танишиш истаги туғилди. Қизиқарли ижодкор Э. Солиҳов билан учрашиш ва яқиндан танишишга муяссар бўлдик. У билан бирга асарни саҳналаштириш ва ижрочиларни танлашни муҳокама қилдик. Композитор ўзининг музикасини фақат бизгагина эмас, ижрочиларга ҳам кўрсатиб берди. Шу тариқа коллектив спектакль устида қизғин иш бошлаб юборди. Материал биз учун нотаниш ва ўзига хос эди. Айтиш керакки, жиддий қийинчиликларга дуч келдик, улар ҳозир ҳам йўқ эмас. Албатта, ижодий иш ўзининг шундай жиҳатлари билан ҳам қизиқарлидир. Кўп мутолаа қилишга тўғри келди, қаҳрамон ҳақидаги иллюстрациялар билан танишдик.

Бизга Алишер Навоий номидаги ўзбек давлат опера ва балет Катта театрининг бош рассоми ҚҚАССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Туйғун Шораҳимов катта ёрдам кўрсатди. У асарнинг ўзига хос безатилишига салмоқли ҳисса қўшди. Саҳна либослари ҳам Тошкентда тайёрланди. Шуни

айтиш керакки, кейинги йилларда Иваново музикали комедия театри таниқли адибларнинг асарлари асосида яратилган инсценировкаларга ҳам мурожаат этмоқда. Хусусан, М. Шолоховнинг ҳикояси асосида саҳналаштирилган «Аёллар қўзғолони», В. Шукшин асарлари сюжети асосида яратилган «Ширин мевалар» номли спектакллар ана шулар жумласидандир. Бу икки спектакль мана бир неча йилдирки, театр саҳнасида муваффақиятли намойиш қилинмоқда. Бундан ташқари, ижодий коллектив мамлакатимиздаги музикали комедия театрлари орасида биринчилардан бўлиб А. П. Чехов образларига, аниқроғи, атоқли адибнинг дастлабки асарларига мурожаат этди...

Мана, саҳнада — Хўжа Насриддин. Спектаклнинг саҳна ечими ўзига хос ва ёрқин ҳал қилинган. У донишмандона фикрлар уйғотиши ва юмористик топилмалари билан томошабинларни жалб этади. Асарда миллий музика садолари замонавий оҳанглар билан уйғунлашиб кетган, биз унда классик опереттани чуқур мазмун билан бойитган совет музикали комедияси анъаналарини ҳам, замонавий мюзикл ютуқларини ҳам ҳис этамиз.

Ёрқин саҳналарга бой бу томошабоп спектаклда музика, сўз, ҳаракат ва бўёқлар ягона бир партитурага бирлашиб кетган. Эски Бухоро манзараси кишини мафтун этади. Гарчи этнографик пухталикка эришилмаган бўлса-да, ундаги макон ва замонни аниқ тасаввур этамиз.

Постановкачи-режиссёр — И. Дубницкая, дирижёр — РСФСРда хизмат кўрсатган артист Б. Цигельман, рассом — Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Т. Шораҳимов, балетмейстер Б. Завьялов ва бутун театр коллективи Иваново области ва Ўзбекистон ўртасидаги мавжуд иқтисодий-маданий алоқаларни ўзларининг бу саҳна асарлари билан янада мустаҳкамлаганликларининг гувоҳи бўламиз.

Бутун спектакль давомида Хўжа Насриддин образи марказий ўринни ишғол қилиб, «қувноқ гуноҳкор»нинг Бухородаги саргузаштлари сюжет асосини ташкил этади. Бу шаҳарда у кулолнинг қизи — Гулжон исмли (артист Т. Драчук) соҳибжамолни севиб қолади, маъшуқасини ноҳақ даъволардан холос қилиб, жоҳил ва хасис судхўр Жаъфарни жазолайди, хўрланган ҳунармандларни Бухоро амирининг зулмидан қутқаради, бойларни мазах қилиб, эзилган ва заиф кишиларга ёрдам беради.

Хўжа Насриддин образини актёр В. Бедняк табиий эркинлик ва ҳаракатчанлик билан талқин қилар экан, у яратган қаҳрамон ўзи мансуб бўлган заминдан асло узилиб қолмайди. Томошабинлар уни одамлар билан узвий алоқада қабул қиладилар. Хўжа Насриддин образи орқали эркесевар халқнинг маънавий қудратининг тимсоли ўз ифодасини топган. Албатта, бу бадиий ғоя музикали комедия воситалари — кулги, ўйин, ҳолат ва характерлар комизми орқали амалга оширилган.

Судхўр Жаъфар образини Ю. Коган ёрқин ижро этган. Манфаат, фойдага ташналик, шаҳватпарастлик — унинг жоҳиллик қудратининг негизини ташкил қилади. У аслида одам эмас, аксинча пулни тақсимловчи машинага ўхшайди: у бойишга алоқаси йўқ нарсаларни сира тушунмайди. РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Келин Хусайн Ҳуснулло образига хос такаббурликни шафқатсиз равишда очиб бера олган. Бухоро амирининг табиатида калтафаҳмлик, лоқайдлик ва дангасалик каби иллатлар ётади. Бу ролни актёр Ю. Спиридонов ўйнаган. Унинг қаҳрамони ўз қўлидаги ҳокимиятни фақат ўзининг бемаъни мақсадлари учун хизмат қилдиради...

Асарда Хўжа Насриддин ва халқ душманлари бўлган ёвуз кучлар устунлик қилишади. Улар ўзларининг имтиёз ва ҳуқуқларини уддабуронлик ва айёрлик ҳимоясига олиб, кишиларга чинакамига хавф соладилар. Бу мураккаб шароитда Хўжа Насриддининг ғалабаси тағин ҳам улуғворлик касб этади. У дуч келган кишилар орасида фақат амирнинг тўнғич хотини — Отинбиби ҳаракатларида чинакамига бидъатлардан озод кишининг қиёфаси намоён бўлади.

Спектаклдаги яна бир персонаж — Хўжа Насриддиннинг эшаги томошабинлар ёдидан ҳеч кўтарилмаса керак. Пфак лақабли бу жонивор ўз атрофида рўй бераётган воқеа-ҳодисаларнинг тилсиз шарҳчиси, сўз ва ҳолатларни кадрловчи, Хўжа Насриддиннинг ўжар ёрдамчиси ва чинакам дўсти сифатида ифодаланади. Бу образда Насриддиннинг ўткир сўзлиги чарҳланади. В. Кочержинский ижро этган Пфак образи орқали бир неча ҳафақонона киноя воситасида қайғу ва қувонч ҳам, нафрат ва ҳамдардлик ҳам тезда англашилади ва оқибатда ишонч ва адолатнинг тантанаси улуғланади.

Спектаклда балет номерлари, Шарқ бозорининг манзараси ва амир ҳарамидаги ўзига хос ҳаёт ҳам аниқ ўрнини топган. Улар саҳна асарига атайлаб киритилган эмас, аксинча, персонажлар ҳаётининг узвий бир қисми бўлиб, бу воситаларсиз спектаклдаги ҳақиқатни тўла тасаввур қилиб бўлмайди.

Гарчи премьера намойиш қилинган бўлса-да, бу саҳна асари устида олиб борилаётган иш давом этмоқда. Бу ҳақда постановкачи-режиссёр И. Дубницкая шундай дейди:

— Ҳали биз миллий колорит, ҳаракат ва тилнинг ўзига хослигига кўнгилдагидай эришиш учун ҳаракат қилмоқдамиз. Бу асарнинг саҳналаштирилиши серқуёш Ўзбекистон санъати билан алоқамизни келажакда тағин ҳам мустаҳкамлашга хизмат қилади...

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига муносиб туҳфа бўлган бу спектакль ивановолик ва ўзбек саҳна усталарининг ижодий ҳамкорлигининг ёрқин самарасидир.

А. БЛЕДНОВА,
СССР Журналистлар союзининг аъзоси, «Рабочий край» газетаси маданият бўлимининг мудири.
Иваново шаҳри.

● Суратда: спектаклдан бир кўриниш. Хўжа Насриддин ролида актёр В. Бедняк, Гулжон — Т. Драчук.
А. Дворжец фотоси.

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

● ФУТБОЛ. Кеча Фарғонада маҳаллий «Нефтяник» ва Венгриянинг «Элэре», «Навбаҳор» — «Пахтакор» командалари учрашуви билан халқаро футбол мусобақаси иккинчи тур ўйинлари бошланди. Биринчи турда қуйидаги натижалар қайд қилинган эди: «Пахтакор» — «Нефтяник» — 4:1, «Звезда» — «Навбаҳор» — 1:0.

● ХОККЕЙ. Мамлакат чемпионатининг биринчи лигасида қатнашаётган пойтахт бинокорчилари кеча Олмаотада маҳаллий «Енбек» коллективи билан такрорий куч синашди. Командаларнинг дастлабки учрашувида 4:2 ҳисоби билан тошкентликлар ғалаба қозондилар.

● ШАШКА. Республика шахмат-шашка клубида халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида республика чемпионати давом этмоқда. Якшанба куни тўртинчи тур ўйинларига якун ясалди. Учинчи турда тошкентлик мастерликка номзод С. Логачева ва спорт мастери О. Аҳмедоваларнинг учрашуви кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди. Қизғин ўтган баҳсда ғалаба қозонган С. Логачева кейинги турда ўз синглиси Н. Логачевани мағлуб этиб 4 очко билан ягона пешқадам бўлиб олди. О. Аҳмедова ва Н. Логачева ҳисобида 3 тадан очко бор.

«СПОРТЛОТО» ТИРАЖИ

5 февраль куни ўтказилган «Спортлото» 6-тиражининг натижалари:

«49 тадан 6 та». 2 (биатлон), 3 (бобслей), 17 (конькида югуриш спорти), 18 (енгил атлетика), 37 (автоспорт), 44 (мотоспорт).

«36 тадан 5 та». 7 (классик кураш), 14 (академик эшкак эшиш), 26 (замонавий бешкураш), 29 (стендли отиш), 30 (оғир атлетика).

[ТАСС].

«КОНЬЯК» БАҲОНАСИ

«УКРАИНА» магазини рўпарасидаги кўпдан кузатилаётган бу хонадон Борис Ладин, Анзор Аванесов ва Алишер Аҳмедовларнинг чекига тушди. «Студент» мих суғурадиган асбоб ва қўлқоплар ўралган қоғозни қўлтиғига қистирган Анзорни узоқдан кўрди. Шунинг учун орқасидан биқиниб келиб беҳосдан елкасидан ушлади.

— Ўртоқ Анваров хизматдамилар?

Анзор бир сапчиб тушди. Илжайиб турган Алишерни кўриб жаҳли чиқди:

— Ҳар галгидек... Бироқ «холанг» уйда!

— Тушунмадим...

Ҳақиқатан аксига олгандек бир неча кундан буён келди-кетди кузатилган, кун бўйи кимсасиз хувиллаган квартирада афтидан уй эгасининг қариндоши бўлса керак, кексароқ аёл пайдо бўлиб қолган эди. Бошлари қотиб нима қилишларини билмасдан магазинга киришди. Пештахтага тикилиб, безовталанаётган «харидорлар»нинг бутун фикри-зикри квартирадаги кампир билан банд эди. Гумдон қилиб қўя қолишса қандай бўларкин? Йўқ, бу энг сўнгги, иложсиз қолингандагина қўлланиладиган чора. Тўхта-тўхта, уй эгаси «коньяк» ичарди чамаси... Шундан бир нарса ўйлаб чиқарса бўлмасмикин?

Тезда картон қути кўтарган йигитлар узун-қисқа бўлиб эшик тагига келдиларда, қўнғироқ тугмасини босишди.

— Аҳмад акам (уй эгаси) бериб юбордилар — коньяк...

Кампир «ичкиликларинг ҳам бор бўлсин илоё», дегандек ижирғаниброқ оғзини рўмол билан бекитди.

— Шу ерга қўяқолинглар, ўзи келса жойлаштирар.

— Йўқ, йўқ, холажон, қийналиб қоласизлар, яхшиси газхонани кўрсатинг...

Шериклари олдинроқ ўтиши билан Анзор чўнтагидан пичоқ чиқарди.

— Овозингизни чиқарманг бувижон, йўқса...

Кейин пичоқ тираб, кампирга зуғум билан ошхонани кўрсатди. Уни стулга ўтқазиб, ёнига ўзи ҳам жойлашди-да, секин ҳуштак чалиб, ҳиргойи қила бошлади. Фақатгина қўшни хонанинг «чангини чиқараётганлар»нинг шовқин-сурони беҳосдан тингач, ҳиргойисини тўхтатиб, бўйнини ўша ёққа чўзди. Ҳамтовоқларининг ғойиб бўлганини пайқаб, улар ортидан жуфтакни ростлади.

ТЎДАГА «ҚАШҚИР» ҚЎШИЛДИ

1981 ЙИЛ ўрталаридан нопоклар тўдаси ой сайин кенгайиб, пихини ёрган хавфли жиноятчилар билан тўлиб борди. 5-таксомотор паркининг шофёри Собир Юнусов, пойтахтдаги бош универсал магазинида ҳайдовчи бўлиб ишлаётган Залимбек Парвоновлар билан тил бириктирув натижасида катта-катта жиноятларни амалга ошириш имкони туғилди. Улар ихтиёрига топшириб қўйилган давлат машинаси бир неча марта қоронғи тун қўйнида қора ниятли нопок кимсаларнинг қилмишларига хизмат қилди.

Олий маълумотли Мирсултон Яхёев ҳам Душанбедаги каззоблар даврасида «отнинг қашқаси» эди. Қилмишлари кўпчиликка маълум бўлиб қолгач, анча вақт ошна-оғайниларининг соясида бекор юрди. Эски ҳунарини ишлатай деса чуви чиқади. Ўйлаб-ўйлаб Тошкентга келди. Кўпни кўрган тажрибали «қашқир» бу ердаги қариндош-уруғлари ва тегишли кишиларнинг пинжига суқулиб, обрўликкина лавозимга ҳам жойлашиб олди. «Узспецводмеханизация» УПТКсининг планлаштириш ва ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи лавозимида ишлаб, бироз ҳид олган тозидай жим юрди. Кейин ёлғиз «овга» киришди. 1981 йилнинг июль ойида Батуми кўчасидаги 35-уйни, октябрь ойида эса 81-уйни тўнади. Кейин Карелия кўчасидаги 26-уйга тушди.

Қабиҳ, эгри йўл уни изсиз Бадаловлар тўдасига бошлаб келди.

— Мени майда-чуйда нарсаларга аралаштирмайсизлар, — деди «қашқир». Ана шунда сизлар билан шунчалик каромотлар кўрсатайликки, бутун шаҳарда дув-дув гап бўлсин.

Барибир декабрь ойида уни «имтиҳондан» ўтказишди. Босқинчилар тўдасининг «оқсоқоли» 1941 йилда туғилган Александр Варламов билан Акмал Икромов районидаги В-14 массивининг 6-уйини кўрсатиб, «топшириқ» беришди. Улар махсус тайёрланган калит билан эшикни очиб, хотиржам ичкарига киришди. Уй бекасининг ишда бўладиган соатлари аниқ ўрганилиб, хабардор қилинганликлари туфайли хонадонни бафуржа шип-шийдон қилиб, эшикка қайта қулф уришди. «Ҳамкорлик» маъқул бўлгач ўзаро тил бириктириб, ой охирида А. Каримов кўчасидаги 41-уйнинг 17 квартирасида қайта учрашдилар...

«РОМЕО ВА ЖУЛЬЕТТА» — НОПОК ҚЎЛЛАРДА

МЕЗБОН ноёб чинни идишлар, биллур вазалар йиғишни жон-дилдан севарди. Меҳмонларни стол атрофига ўтказиб, баъзан Чехословакияда ишлаб чиқарилган биллур вазалар, дастасига тилла суви юритилган «Лада» туваги, юмалоқ фасонда ишланган салат идишларини кўрсатиб, уларнинг ҳосияти, тарихи ҳақида соатлаб гапиришга ҳам тайёр эди. Албатта, олти предметли «Ромео ва Жульетта» тасвири туширилган кофе сервизини ҳам алоҳида кўрсатиб, мақтаниб қўярди. Буни унга Японияндан совға қилиб келтиришганини таъкидларди.

Садовая кўчасидаги 46-уйдаги нодир вазалар таърифи Арсеннинг қулоғига хонадон дўстлари томонидан етказилган бўлиши мумкин. Акасининг изидан кетган 16 яшар йигитча 8-синфни тугаллади-ю, ўқишни йиғиштириб қўйди. Бирон касбнинг бошини тутиш етти ухлаб тушига ҳам кирмади. Сабаби у тарбияланган оилада бундай одат қабул қилинмаган. Ҳали ҳеч ким бирон жойда ялчитиб ишламаган, бундай туйғу хонадонга ёт эди. Анзорнинг ҳамтовоқлари билан танишгач, бўлажак касби ўзидан аниқ бўлди-қўйди. Кейинчалик тенгдоши Арсен Каграманян, Ҳайдар Одинаев ва ҳатто ўзидан бир неча қўйлак ортиқ йиртган Умарали Тошхўжаевга ҳам ўғирликдан «дарс» берди.

Режага биноан Умарали Тошхўжаевни орқада қолдиришди. Бироқ кўп ўтмай ўсмирлар орқаларига қайтишди.

— Ҳаммаси тахт. Эшик очиқ, бироқ ўлжа икки кишига оғирлик қилади.

Кейин уччовлашиб биллур ва чинни идишларни бир жойга тўплашди-да, четроқда турган каттакон дастурхонга ўраб турли томондан кўтариб чиқиб кетишди. Тақсимот Умаралиникида бўлди.

— Менга «Ромео ва Жульетта»ни бера қолинглар, акамга совға қиламан, — деди у. Шерали Тошхўжаев кўп йиллардан буён ўғирланган ўлжаларни сув қилишда кўмаклашиб тўданинг ишончли кишисига айланиб қолган, олди-сотди пайтида уддабуронлик билан иш юритиб, ҳар гал «бир нималик» бўлиб қолар эди.

С. Оганесяннинг нодир буюмлари, жумладан «Ромео ва Жульетта» шу тариқа нопок кишилар қўлига тушиб қолди.

«СЕРГЕЙ» УЙИДА ЙЎҚ...

НИҲОЯТ узоқ жим ётган «қашқир» тилга кирди. Май байрами арафасида унинг ҳузурида тўданинг тор доирадаги ғоят маҳфий йиғилиши бўлиб ўтди. Юлдузни бенарвон урадиган А. Серлиев, А. Снегур ва А. Бадаловлар бирин-сирин турли йўллар билан бир вақтда эшикдан кириб келишди.

— Мен квартирани атайин Достоевский кўчасидан олганим бежиз эмас. Лекин сабаби нима — ким айта олади, — деди у қўлларини чалиштириб меҳмонларга саволомуз қарар экан.

— Ҳар ҳолда ёзувчига ҳурматингнинг баландлигидан бўлмаса керак, — деди уй эгасининг тумтароқ жумлаларидан тундлашган Александр. У кўпчилик билан, жумладан Мирсултон билан ҳам тап тортмай сенсираб гаплашар, «Қашқир»нинг тарихидан боҳабар бўлсада ўзини ундан баландроқ тутарди. Умуман минг балони кўриб, тегирмондан бутун чиққан бўлишларига қарамай у билан ҳисоблашиб иш тутишар, деярли ҳамма «операция» унинг бевосита ёки билвосита иштирокисиз ўтмасди.

Мирсултоннинг ранги оқарди. Бироқ сир бой бермай Андрей Снегурга қараб давом этди.

— Қўшним бор — «катта киши». Гардкам урсак бўлади.

Александрнинг чеҳраси ёришганини кўрган Мирсултон дилидагини тилига чиқариб, гапнинг «берди»сини айтди:

— Фақат мен боролмайман, таниб қолишади...

«Қўрқоқ, ўлжани бўлишганда ҳам ўзингни четга олсанг экан». Андрей «шеф»га маъноли қараб қўйди. Бироқ унинг хиёл чимирилган қошини кўриб, авзойидан бутунлай хаёли қўшни ҳовлидалигини сезди-да, нафасини ичига ютди.

Бўри бўрилигини қилди. Ўзи яшаб турган, туз ичган маҳалласидаги обрўли кишилардан бирининг ҳовлиси, қимматбаҳо буюмлар жойлашган хонага қайси йўл билан кириш кераклигини узоқ тушунтириб берди.

— Рўпарадаги хонадонлардан биронтасининг кўчага қараган деразаси йўқ — буёғи ҳам беҳавотир, — дея далда берган ҳам бўлди.

Кейин бир юмуш билан ташқарига чиқариб юборилган Л. Исаевани чақиртирди. Мирсултоннинг қармоғига илинганига анча бўлган, бирга яшайдиган жувон бир неча марта ади-бади айтишиб унинг совунига кир ювиб кўрган, шунинг учун айтганларига қош қоқмай итоат этарди.

— Жоним, суҳбатимиз бўлинмасин, мана шу номерга қўнғироқ қилиб, дўстим Сергейни чақириб бергин, — деди илтифот билан Мирсултон.

Аёл ширин гаплардан тантиқланиб, таманно билан телефон трубкасини кўтарди. Юзига сохта табассум ёйилиб, назокатли суҳбатга тайёрланди. Бироқ нариги томондагилар жавоб беришмади шекилли, тилла узуклар ярақлаган бармоқлар қайта-қайта номер тераверив, чарчади.

— Сергейингиз уйда йўқ...

Оғзи суҳбатда, фикри-ёди эса телефонда бўлган Мирсултон «начора» дегандек қўлларини ён томонга ёйди. Кейин шерикларига кўз қисиб, «ҳаммаси жойида», дея ишора қилди.

Қўшни хонадонда ҳеч ким йўқлиги юз фоиз тасдиқлангач эшик бузилди. Манзил яқинлиги учун катта миқдордаги тилла идишлар, ёдгорлик ва совға буюмлар, ҳатто кийим-кечакларгача ташиб келтирилди. Кечқурун Мирсултон бир жуфт тилла сирғани тутиб, ётоқхонага киркан хулқига номуносиб иршайиб, ялтоқланди.

— Мана бу «Сергей» учун...

«Хўжайин»нинг сирли феъл-атворидан хабардор аёл ортиқча сўраб-суриштирмади ҳам. Ҳеч иккиланмасдан ташаккур билдирди-да, электр чироғида ялтираётган нафис сирғани қулоғига илиб, тошойнага яқинлашди...

ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

«КОСМОНАВТЛАР проспекти»даги «разведка» маълумотларига биноан ўлжа катта эди. Андрей Снегур шерик танлашда бироз тараддудланди. Ниҳоят Александр Варламовга тўхталди. Биринчидан ҳар қандай қулф-калит масаласи унга чўт эмас. Иккинчидан оғзига маҳкам. Бир неча марта қамалиб чиққанига қарамасдан, суҳбатлашганингда тилидан бол томади. Барибир ўғриларнинг ёзилмаган қонуни бор — истасанг-истамасанг сен ҳақингда ҳамма нарсани тўдага қўшилмасингдан олдин билиб олишади. Ҳатто Тошкентда сохта прописка билан яшаётганлиги ҳам маълум — лекин майда-чуйда нарсалар ҳақида гапириш ман этилган. Асосийси, «иш».

Умуман Андрей эски танишни Александрдан бошқаси билан ўғирликка боришни маъқул кўрмайди. Яхёев ва Варламовларнинг йўриғи бошқа. Бир йўла «қирол хазинасига тушиб миллионни мўлжаллашади». Зуҳра Қобулова кўчасидаги 26-уйга кирганларида қойил қолган уларга. Ўзи шофёр бўлиб ишлайдиган «Сантехгазмонтаж» трестининг 3-монтаж бошқармасига қарашли УАЗ-452 машинасининг бортини тўлдириб, гилам ва буюмлар ортиб кетишган эди...

...Ҳар галгидек Варламов ўз вақтида келди. Пешонасидаги терни даструмолчаси билан артаркан Андрейга қараб иршайди.

— Иссиққа тобим йўқроқ. Киевга жўнавориб, ёзни ўша ерда ўтказсаммикин...

— У ердагиларнинг ҳам сизга кўзи учиб тургандир, — ҳиҳилади Снегур.

— Майли. Энди ишга, — деди қатъий оҳангда.

Шериги ичкарига қадам қўйган пайтда Варламов эндигина балкондан тирмашиб чиқиб, чанг бўлган тирсагини қоқаётган эди. Нимадир полга тарақлаб тушиб, бирданига сигнализация жаранглаб кетганида саросимада бир дақиқа бўйнини ичига тортиб қотиб қолди. Андрейнинг бўғиқ овозини эшитиб эса нима гаплигини фаҳмлади-ю, ўзини қайта пастга отди.

Кари тулки шошилинчда беҳосдан ўзига-ўзи панд берган эди. Адашиб сигнализация ўрнига телефон симини қирққанини кейинроқ тушуниб етди. Снегурнинг қўлга олинганлиги аниқ, демак, унга ҳам хавф таҳдид қилиши мумкин. Кечагина юраги истаган, туғилиб ўсган Киевига бугун жуфтакни ростлаши етти ухлаб тушига ҳам кирмаган эди.

ҚИНҒИР ИШНИНГ ҚИЙИҒИ

БИРОҚ бузоқнинг югургани сомонхонагача деганларидек, А. Варламовга Киевда фаолиятини давом эттиришга имкон беришмади. Узоқ изланишлар, машаққатли қидирувлар натижасида тўданинг бошқа аъзолари ҳам тўлиқ қўлга олиндилар. Қарийб икки йил давомида пойтахтдаги ўнлаб хонадонни қон қақшатган, инсонлик қиёфаси, шарм-ҳаё ва виждонини йўқотган хавфли кимсалар суд олдида жавоб бердилар.

Улар ўғирлаб кетган мол-мулкларини арзон гаров-пуллашни касб қилиб олган, шу йўл билан бойлик орттирган Рантик Вартанян, Лутфи Шораҳмедова, Шерали Тошхўжаев ва Мартун Гаспарянлар ҳам жиноий жавобгарликка тортилдилар.

Жиноятчиларнинг кирдикорларини фош этиш ва уларни қўлга олишда Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг ходимлари, милиция капитанлари Х. Қўчқоров, В. Васильев ва милиция лейтенанти И. Шестаковлар алоҳида жасорат ва ташаббускорлик кўрсатдилар.

* * *

Яқинда Куйбишев район халқ суди А. Бадалов, Б. Ладин ва А. Аҳмедовни ўн йил, катта А. Аванесовни тўққиз йил, А. Каграманянни саккиз йил, Б. Геровни етти йил, кичик А. Аванесовни олти йил, М. Яхёев, А. Варламов ва А. Снегурни беш йил, А. Серлиев, С. Бородина, С. Юнусов, З. Парванов, У. Тошхўжаевларни тўрт йил муддатга қамоқ жазосига ҳукм қилди. Уларга кўмаклашиб тегирмонига сув қўйган Р. Вартанян етти йил, Ш. Тошхўжаев уч йил, М. Гаспарян икки йил, Л. Шораҳмедова эса бир ярим йил муддатга озодликдан маҳрум этилиб, мол-мулклари мусодара этилди.

М. МИРЗУФАРОВ,
Куйбишев район халқ судьяси.

Б. ИСМОИЛОВ,
А. БОБОБЕКОВ.

(Боши газетанинг 5 февраль сонида).

МИЛИЦИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ БИР ГУРУҲ ЖИНОЯТЧИЛАРНИ ҚЎЛГА ТУШИРИШ ОПЕРАЦИЯСИ

АЛ-ХОРАЗМИЙ ЁДГОРЛИГИ

БУЮК АЛЛОМА ЮБИЛЕЙИГА

Бу йил буюк мутафаккир олим Абу Абдулло Муҳаммад ибн Мусо ал-Хоразмий таваллудининг 1200 йиллиги кенг нишонланади. Шу муносабат билан тасвирий санъат асарлари тимсолида буюк олимнинг бадиий образини яратиш учун мамлакатимиз рассомлари ўртасида Бутуниттифоқ конкурси эълон қилинган эди. Яқинда ана шу кўрикка якун ясалди. Махсус комиссия тавсиясига кўра ҳайкалтарошлардан Ҳамза номидаги республика Давлат мукофотининг лауреати Рувим Немировский, Анвар Раҳматуллаев ва архитектор Роман Конторерлар яратган лойиҳа юқори баҳо олди.

Лойиҳанинг яратилишида Ўзбекистон ССР халқ рассоми, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти лауреати Қутлуғ Башаров чизган олим портрети асосий манба бўлиб хизмат қилди.

Архитектура комплексини янада такомиллаштириш мақсадида муаллифларга кўмаклашиш учун республикамизнинг таниқли тасвирий санъат усталари жалб қилинди. Жумладан, СССР халқ архитектори Собир Одилов, СССР Давлат мукофотининг лауреати Леонид Адамов ва архитектура кандидати Фируз Ашрафийлар бу ишда муаллифларга ёрдам беришди.

Ёдгорлик композицияси Тошкентдаги «Ўзбекистон» меҳмонхонаси яқинида барпо этилаётган янги ҳиёбонда қад ростлайди.

О. АПУХТИН.
Автор фотоси.

Редактор ўринбосари
С. Ғ. МУСАЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

11 февралдан бошлаб
Тошкентда биринчи марта

«АРАЛАШ ҲАЙВОНЛАР ГРУППАСИ» АТТРАКЦИОНИ

Ўргатувчи — РСФСР халқ артисти Тереза ДУРОВА.
2 бўлимдан иборат катта ранг-баранг программа.
Томошалар соат 19.30 да шанба кунлари 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари эса 13.00, 16.00 ва 19.30.
Олдиндан билет сотиш кассаси ишлайди.
Касса соат 10.00 дан 20.00 гача очиқ.
Телефонлар: 44-35-91, 44-31-40.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/II да Соқов рицарь, 9/II да Кузнинг биринчи куни.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 9/II да Ёшликда берган кўнгил.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

8, 9, 10 февраль соат 19.30 да Андижон область давлат филармониясининг лирик хонандаси

Ҳалимжон ЖЎРАЕВ
иштирокида

КАТТА КОНЦЕРТ

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.
Справкалар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84.

Ўзбекистон ССР Гидрометеорология ва табиий муҳит муҳофазаси республика бошқармасининг гидрометеорологик жараёнларга актив таъсир этиш ҳарбийлаштирилган хизмати коллективи Ўзбекистон ССР Гидрометеорология ва табиий муҳит муҳофазаси республика бошқармасининг гидрометеорологик жараёнларга актив таъсир этиш ҳарбийлаштирилган хизмати бошлиғининг ўринбосари С. И. Эргашевга онаси

Турсуной
ЦУВАНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомуҳбир — 325894.

Р. 01784. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1538. 11